

Handlingsplan för ett livskraftigt Västmanland 2022–2024

UTKAST
2021-11-26

Innehåll

1	Inledning.....	4
	Förord.....	4
1.1	Regionala utvecklingsförvaltningen och det regionala utvecklingsarbetet.....	5
1.2	Handlingsplan 2022–2024.....	7
1.3	Regionens politiska organisation.....	7
1.4	Strategisk regional beredning	8
1.5	Politiska samverkansgrupper.....	9
2	Insatser för ett livskraftigt Västmanland 2022–2024	10
2.1	Ett livskraftigt Västmanland.....	10
2.1.1	#Hållbar utveckling.....	10
2.1.2	Sammanställning aktiviteter visionsmålet – Hållbar utveckling	12
2.1.3	#Digital omställning.....	13
2.1.4	Sammanställning aktiviteter visionsmålet – Digital omställning	15
2.2	Målområde: Ett välmående Västmanland	16
2.2.1	#3 Ökad trygghet.....	17
2.2.2	#4 Ökad tillit.....	18
2.2.3	#5 Öka andelen barn och vuxna som anger att deras hälsa är bra eller mycket bra.....	18
2.2.4	#6. Öka tillgängligheten till hälso- och sjukvården	21
2.2.5	#11 Öka deltagande i kultur och fritidsaktiviteter i hela länet.....	21
2.2.1	Sammanställning aktiviteter målområdet Ett välmående Västmanland	23
2.3	Målområde: Ett tillgängligt Västmanland.....	24
2.3.1	#7 Öka kollektivtrafikens marknadsandel	25
2.3.2	#9 Hela Västmanland ska ha tillgång till snabbt bredband.....	25
2.3.3	#10 Öka tillgängligheten till värdefull natur- och kulturmiljöer	26
2.3.4	#11 Öka deltagande i kultur- och fritidsaktiviteter.....	27
2.3.1	Sammanställning aktiviteter målområdet Ett tillgängligt Västmanland	31
2.4	Målområde: Ett nyskapande Västmanland genom hållbar tillväxt.....	32
2.4.1	#14 Öka den regionala ekonomiska förnyelseförmågan.....	32
2.4.2	#15 Öka andelen exporterade företag	33
2.4.3	#16 Förbättrat företagsklimat	34
2.4.4	#17 Öka andelen elever som fullföljer sina studier med godkänt resultat.....	36
2.4.5	#18 Öka andelen företag och organisationer som upplever att de har lätt att hitta rätt kompetens vid rekrytering.....	37
2.4.6	#19 Öka andelen sysselsatta	37
2.4.7	#20 God ekonomisk utveckling	39
2.4.1	Sammanställning aktiviteter målområdet Ett nyskapande Västmanland genom hållbar tillväxt	40
3	Samverkan och nätverk	41
3.1	Strategier och planer	41
3.2	Samverkansarenor	41

3.2.1	Samverkan nationell nivå	41
3.2.2	Samverkan med länsstyrelsen.....	43
3.2.3	Samverkan med andra regioner	43
3.2.4	Samverkan mellan länets kommuner och Region Västmanland - tjänstepersonsnivå	44
3.2.5	Samverkan med andra aktörer och organisationer.....	45
4	Organisation	47
4.1	Tjänstepersonorganisation.....	47
4.1.1	Ledningsstaben	47
4.1.2	Hållbarhet.....	48
4.1.3	Tärna folkhögskola.....	49
4.1.4	Kultur och ideell sektor	49
4.1.5	Näringsliv och kompetensförsörjning	51
4.1.6	Folkhälsa	52
4.1.7	Välfärd.....	53
4.1.8	Samhällsutveckling.....	53
4.2	Budget	54
5	Uppföljning och utvärdering	55
6	Avslutade aktiviteter 2021.....	56

1 Inledning

Förord

Utveckling och hållbar tillväxt skapas av alla tillsammans genom samarbete och ett gemensamt ansvar. Arbetet med regional utveckling är till för hela Västmanland och för alla som finns i länet. Då kan visionen om Ett livskraftigt Västmanland genom hållbar utveckling blir verklighet.

Under 2021 har arbetet med att integrera vår nya beslutade regionala utvecklingsstrategi (RUS) intensifierats. Det arbete har gjorts i både för Region Västmanland interna dokument och planer, men även i andra länsgemensamma dokument och i vissa kommunala planer. Genom integrering av RUS tydliggörs på ett bra sätt hur Region Västmanlands och andra aktörers arbete bidrar till måluppfyllelsen i RUS.

Regionala utvecklingsförvaltningen har under året genomfört den första uppföljningskonferensen av RUS. Under konferensen presenterades måluppfyllelse samt många goda insatser från olika delar av länet. Vi kan konstatera att coronapandemin har påverkat människor och organisationer dramatiskt och på olika sätt. Pandemin har i vissa fall förstärkt och kanske förvärrat de utmaningar Västmanland haft sen tidigare, men det finns också vissa ljusglimtar.

Inom flera områden har vi tagit stora steg vad gäller digitalisering. Digitalisering är ett viktigt medel för att hitta lösningar på samhällsutmaningar vi står inför. Vi behöver utveckla smartare arbetssätt och nya digitala tjänster för att klara våra uppdrag inom offentlig sektor.

Digital omställning är en av de två övergripande visionsmål som vi har i vår RUS. Det andra är hållbar utveckling. Klimatfrågan blir mer och mer i fokus och vi ser fler och fler exempel på extrema väderförhållanden runt om i världen. Vi kan från den offentliga sidan på många sätt bidra till omställningen till ett fossilfritt och grönt samhälle och för våra företag är hållbarhet numer en förutsättning för att de ska vara konkurrenskraftiga, lokalt men också globalt.

Här finns stora möjligheter för Västmanland. Vi har en lång historia av starka utvecklingsdrivna företag och satsningar. Västmanland är ett starkt industri- och exportlän och det pågår flera mycket intressanta utvecklingssatsningar. Detta är viktigt för Västmanland och Sverige.

År 2022 hoppas vi ta ytterligare steg mot starkare och ännu mer fördjupad samverkan i länet för att skapa ett livskraftigt Västmanland genom hållbar utveckling.

Maria Linder
Regional utvecklingsdirektör

1.1 Regionala utvecklingsförvaltningen och det regionala utvecklingsarbetet

Region Västmanland är regionalt utvecklingsansvarig i Västmanlands län. Region Västmanland ska därmed utarbeta och fastställa en strategi för hela länets utveckling och samordna insatser för genomförandet av strategin samt låta utvärdera och årligen redovisa resultaten av det regionala utvecklingsarbetet till regeringen. Region Västmanland ska även besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt utvecklingsarbete.

Den regionala utvecklingsstrategin vilar på de 17 globala målen i Agenda 2030 och möter utmaningarna med hållbara lösningar. En hållbar utveckling är en utveckling där vi idag tillgodoser våra behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. En utveckling där social hållbarhet är målet, ekonomi är medlet och där de planetära gränserna sätter ramarna för den verksamhet som kan bedrivas i länet. Ett proaktivt och strategiskt hållbarhetsarbete där modiga beslut som beaktar såväl ekonomiska som sociala och miljömässiga konsekvenser är nödvändigt för en värdeskapande regional utveckling. Ett livskraftigt Västmanland är en effekt av en hållbar utveckling, där alla som bor och verkar i länet har kunskap om och arbetar i enlighet med målen i Agenda 2030.

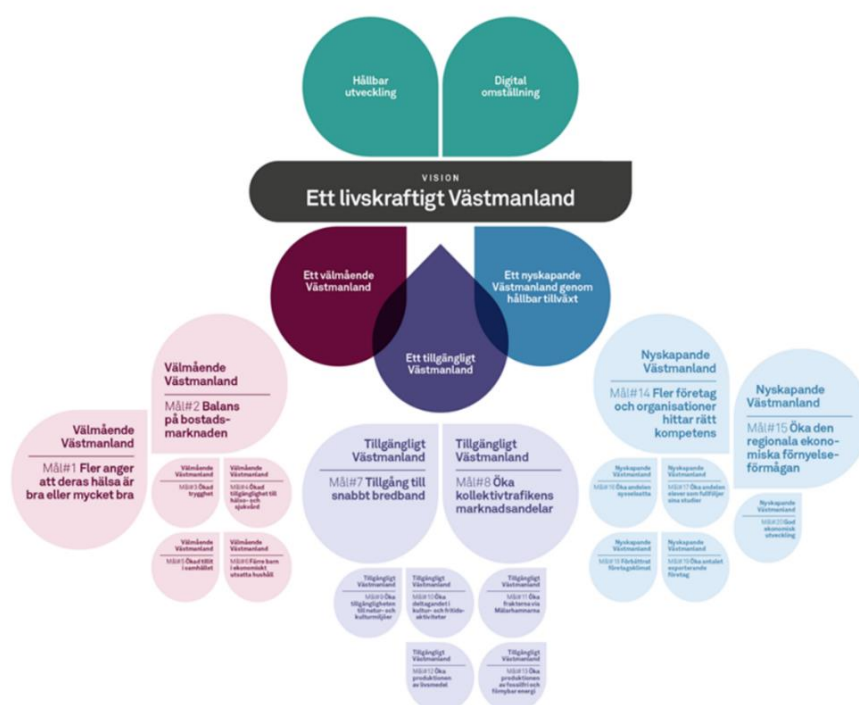
Den regionala utvecklingsstrategin fungerar styrande för Region Västmanlands verksamheter, vägledande för länets kommuner och länsstyrelsen, inspirerande för företag, lärosäten, föreningar, kulturinstitutioner, organisationer och civilsamhället. För att vara framgångsrik i det regionala utvecklingsarbetet krävs en bred samverkan.

I genomförandet av strategin, Vår strategi för ett livskraftigt Västmanland, arbetar regionala utvecklingsförvaltningen för att tillsammans med länets kommuner och övriga aktörer skapa varaktiga strukturer för samverkan kring regional och lokal utveckling. Detta utifrån varje kommuns och aktörs förutsättningar och behov. Målet är samverkan i redan befintliga aktiviteter, nätverk och processer. Det kan exempelvis vara i uppstart av budgetprocesser, i pågående styrprocesser, kommunala målbildsarbeten eller i utvecklingsarbeten som rör lokala mål, RUS och Agenda 2030. På operativ nivå kan regionala utvecklingsförvaltningen även vara delaktiga i att sprida kunskap kring RUS i den kommunala och övriga aktörers organisationer samt vara med i upprättandet av lokala strategier eller program.

För att tillsammans inom organisationen nå målen för det regionala utvecklingsarbetet arbetar Region Västmanland och den regionala utvecklingsförvaltningen, för visionsmålen Hållbar utveckling och Digital omställning samt de tre målområden som ges av den regionala utvecklingsstrategin: Ett välmående Västmanland, Ett tillgängligt Västmanland och Ett nyskapande Västmanland med hållbar tillväxt. Under varje målområde finns flera delmål varav vissa är prioriterade. Genom att utgå ifrån dessa målområden samt hållbarhet och den digitala omställningen leder det oss fram till visionen: Ett livskraftigt Västmanland genom hållbar utveckling. I detta dokument presenteras de målområden och delmål som regionala utvecklingsförvaltningen kommer att arbeta med 2022–2024.

Uppföljningen av den regionala utvecklingsstrategin sker på en övergripande nivå i det uppföljningssystem som finns på Region Västmanlands webbplats.

För en sammanställning av samtliga målområden och delmål se figur på sidan x samt <www.regionvastmanland.se>.

1.2 Handlingsplan 2022–2024

Denna handlingsplan ska sprida kunskap om hur Region Västmanland, tillsammans med länets aktörer, arbetar med de regionala utvecklingsfrågorna som är identifierade i den regionala utvecklingsstrategin kopplat till visionsmål, målområden och delmål.

Handlingsplanen tydliggör och ger en inblick i pågående, planerade, kommande aktiviteter och projekt som förvaltningen arbetar med och är tänkt att ge ett mervärde i kommuner och andra aktörers planering. Handlingsplanen ska även vara ett stöddokument för att följa upp kommande verksamhetsår både internt och externt. Uppföljning och redovisning av de nämnda aktiviteterna sker till den strategiska regionala beredningen (SRB).

Handlingsplanen är uppbyggd i 6 kapitel. Kapitel 1 beskriver regionala utvecklingsförvaltningen och dess uppdrag samt styrande planer och Region Västmanlands politiska organisation. Kapitel 2 beskriver förvaltningens arbete utifrån den regionala utvecklingsstrategin och dess beslutade visionsmål och målområden samt de aktiviteter som kommer att genomföras. En stor del av förvaltningens arbete sker i samverkan med andra aktörer och nätverk och dessa beskrivs i kapitel 3. Förvaltningens tjänstemannaorganisation samt grunduppdrag tydliggörs i kapitel 4, inklusive fastlagd budget för 2022. I kapitel 5 beskrivs kortfattat hur handlingsplanen följs upp och utvärderas. I kapitel 6 listas avslutade aktiviteter för 2021.

1.3 Regionens politiska organisation

Region Västmanland är en demokratiskt styrd organisation. Regionfullmäktige är Region Västmanlands högsta beslutande organ. Fullmäktiges vilja uttrycks i "Regionplan och budget", som enligt kommunallagen ska upprättas årligen. Regionplanen tar sin utgångspunkt från den regionala utvecklingsstrategin och är starten på den styrning och aktivitet som sker hela vägen genom alla beslutsnivåer och verksamheter och som leder fram till att beslut och uppdrag verkställs inom hälso- och sjukvård, regional utveckling, kollektivtrafik och övrig samhällsservice som regionen ansvarar för. Den politiska styrningen sker löpande under året genom möten i de politiska organ där politikerna fattar beslut.

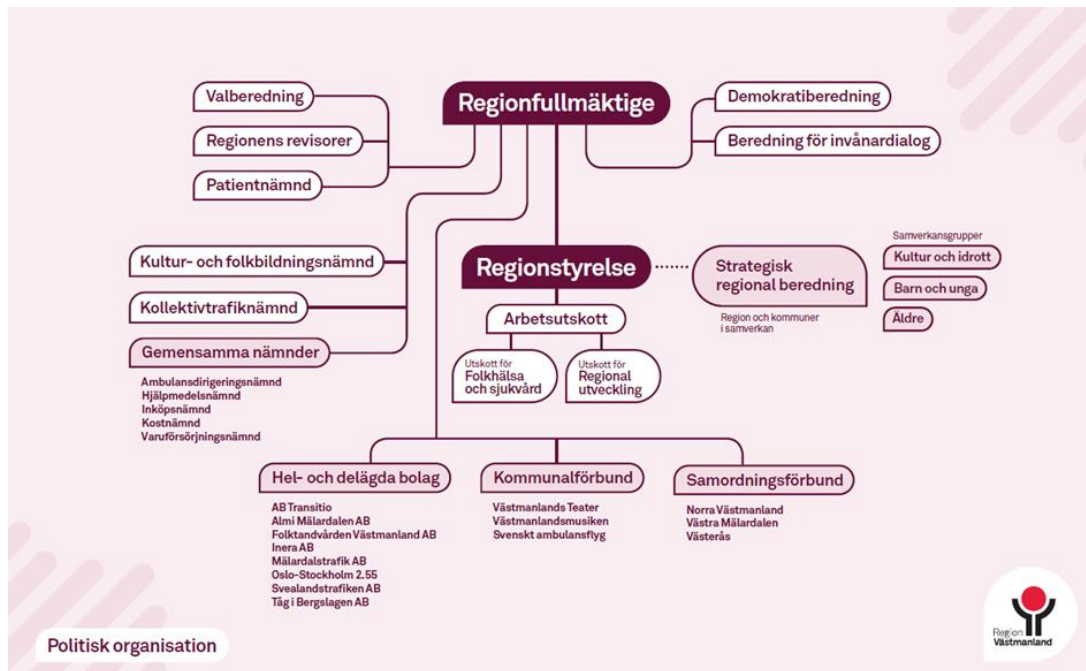

Bild 2. Region Västmanlands politiska organisation

1.4 Strategisk regional beredning

För att stärka samverkan mellan länets kommuner och Region Västmanland finns strategisk regional beredning (SRB) som är knuten till regionstyrelsen. I SRB sker information, samråd och samverkan i frågor som är av gemensamt intresse. Regionstyrelsen utser beredningens ordförande bland sina majoritetsledamöter och en vice ordförande bland sina oppositionsledamöter. Kommunerna utser en 1:e vice ordförande bland sina majoritetsledamöter och ytterligare en vice ordförande bland sina oppositionsledamöter. Beredningen består av minst 25 ledamöter och kan som mest bestå av 30 ledamöter. Varje kommun är representerad av två ledamöter, en från majoriteten och en från oppositionen.

Strategiskt regional beredning ska:

- Samråda, samordna och lämna förslag i frågor som är strategiska och viktiga för regionens utveckling och som regionen ansvarar för.
- Samråda, samordna och lämna förslag i de frågor som är av betydelse för länets utveckling och där regionen och kommunerna har sitt respektive ansvar.
- Vara ett forum för kommunal och regional omvärlds- och intressebevakning.

SRB bereder exempelvis regional utvecklingsstrategi, Affärsplan Västmanland, Regional kulturplan, Länsplan för regional transportinfrastruktur, Trafikförsörjningsprogram och andra kollektivtrafikfrågor, folkhälsopolicy och gemensamma EU-frågor.

1.5 Politiska samverkansgrupper

Region Västmanland har tillsatt tre politiska samverkansgrupper inom områdena: äldre, barn och unga samt kultur och idrott. De politiska samverkansgrupperna består av tjugoåtta förtroendevalda representanter från länets kommuner och Region Västmanland. Samverkansgrupperna har två huvuduppgifter:

- Att identifiera och prioritera gränsöverskridande samverkansuppgifter mellan Region Västmanland och länets kommuner samt lämna synpunkter på förslag till överenskommelser, riktlinjer/rutiner och projekt som utarbetas av tjänstepersonerna.
- Att vara en arena för lärande och erfarenhetsutbyte.

Samverkansgrupp Äldre – hanterar gränsöverskridande frågor som rör äldre inom området hälsa, vård och omsorg.

Samverkansgrupp Barn och unga – hanterar gränsöverskridande frågor som rör barn och unga inom området socialtjänst, skola och vård.

Samverkansgrupp Kultur och idrott – hanterar regionala kultur- och idrottsfrågor.

2 Insatser för ett livskraftig Västmanland 2022–2024

Arbetet inom ramen för den regionala utvecklingsstrategin bedrivs av många aktörer i länet och av flera förvaltningar inom Region Västmanland. I detta kapitel beskrivs hur den regionala utvecklingsförvaltningen arbetar med att möta de utmaningar som identifierats i strategin. Kapitlet beskriver vilka aktiviteter som förvaltningen valt att genomföra 2022–2024 under visionsmål, målområden och delmål. Aktiviteterna kan beröra flera målområden eller delmål men har ofta kopplats till den primära måluppfyllelsen aktiviteten har.

2.1 Ett livskraftigt Västmanland

En hållbar utveckling med Agenda 2030 i fokus belyser hur mänskliga rättigheter, planetära gränser och ekonomisk utveckling påverkar varandra. Digitaliseringen innebär nya möjligheter men även stora samhällsförändringar. Genom att utgå ifrån hållbarhet och digitaliseringens möjligheter som gemensamma utgångspunkter leder arbetet oss fram till vår vision: Ett livskraftigt Västmanland genom hållbar utveckling.

2.1.1 #Hållbar utveckling

En hållbar utveckling tillfredsställer våra behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Den ska vara såväl ekonomiskt som ekologiskt och socialt hållbar. Region Västmanland behöver säkra att verksamheten inte skapar skadlig miljö- och klimatpåverkan som påverkar västmanlänningarnas hälsa eller mänskliga rättigheter negativt. Region Västmanland bidrar till ett gott liv genom att erbjuda välfärdstjänster som hälso- och sjukvård och kollektivtrafik. Det hållbarhetsarbete Region Västmanland gör påverkar självklart Västmanlands län och Region Västmanlands hållbarhetsstrategi utgör paraplyet och anger inriktningen för hur organisationen vill arbeta och bli uppfattad i hållbarhetsfrågor enligt de globala målen med fokus på följande målområden:

- I Region Västmanland främjar vi en god livsmiljö och hälsa.
- I Region Västmanland står mänskliga rättigheter i centrum.
- I Region Västmanland arbetar vi ansvarsfullt och resurssmart.
- I Region Västmanland leder vi arbetet med att utveckla ett hållbart Västmanland.

Under 2022 tar Region Västmanland nästa steg i sitt arbete med framtagandet av ett hållbarhetsprogram, som bli styrande för regionens samtliga förvaltningar och verksamheter, med tillhörande hållbarhetsredovisning 2023–2030.

Alla som kommer i kontakt med Region Västmanlands verksamheter ska bemötas med respekt och behandlas jämlikt. Det är målet för arbetet inom mänskliga rättigheter. Handlingsplanen för mänskliga rättigheter styr arbetet inom området 2020–2022 och omfattar såväl invånar-, som patient/kund/besökar- och

medarbetarperspektivet. Ingen ska diskrimineras på grund av kön, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller ålder.

Region Västmanlands arbete med mänskliga rättigheter under 2022 innebär bland annat att fortsätta utbilda vårdpersonal i interkulturell kommunikation, utveckla e-utbildningar inom jämställdhetsintegrering och funktionsrättsfrågor, implementera de nya instruktionerna för arbetet mot våld i nära relationer, stärka arbetet med barns rättigheter, nationella minoriteter och HBTQI-personer. Arbetet handlar dessutom om att bidra till det fortsatta arbetet med föräldraskapsstöd, framtagandet av kulturplanen samt att fortsätta hållbarhetssäkra näringslivsarbetet. En del av arbetet med mänskliga rättigheter sker i samverkan med länets kommuner, länsstyrelsen och andra organisationer.

Miljöprogrammet 2018–2022

Region Västmanland är miljöcertifierat enligt ISO 14001:2015. Miljöprogrammet (2018–2022) styr vad organisationen arbetar med och har fokus på fem målområden utifrån störst miljö- och klimatpåverkan för Region Västmanland:

- Energi
- Transporter
- Resursförbrukning och inköp
- Läkemedel
- Finansförvaltning

Region Västmanlands miljöarbete handlar bland annat om att ställa miljökrav vid upphandling, att energieffektivisera organisationens byggnader, att välja fordon med förnybara bränslen, att placera pensionsmedel med så god avkastning och så låg klimatpåverkan som möjligt, att utbilda och engagera personal, hantera kemikalier på ett säkert sätt samt att källsortera. Verksamheten hållbarhet ansvarar också för Region Västmanlands interna miljörevision.

Projektet Omställning Västmanland

Region Västmanland driver under åren 2020–2023 projektet Omställning Västmanland som en del i Regeringsuppdraget Vägar till hållbar regional utveckling. Inom projektet så utvecklas metoder, verktyg och sektorsövergripande samarbeten för hållbarhet i syfte att stärka konkurrenskraften i länet och bidra till långsiktig ekonomisk, social och ekologiskt hållbar tillväxt. Under 2021 har projektet arbetat med att hållbarhetssäkra den nya näringslivsstrategin för länet, Affärsplan Västmanland. Projektet har också lagt en grund för och börjat bygga upp samverkansarenor för lärande och samtal om hållbarhetsfrågor för näringslivsutvecklingen i länet, med den primära målgruppen länets näringslivsfrämjande aktörer. Projektet arbetar också med att se över och hållbarhetssäkra regionens egna metoder och arbetssätt kopplat till finansiering, såsom projektmedel och företagsstöd.

Kommande år ligger fokus på att realisera näringslivsstrategin och dess hållbarhetsambitioner, där samverkan och gemensamt kunskapsbyggande med länets

aktörer är avgörande. Arbetet med att hållbarhetssäkra den egna finansieringen kommer också att fortsätta, vilket ska mynna ut i en finansieringsmodell/strategi.

Hållbar näringslivsutveckling

Verksamheten näringsliv och kompetensförsörjning arbetar genom ett antal större strategiska projekt och utvecklingsinsatser så som Electrification Hub, Ett kompetenslyft för Sverige, Transmission, Future Automation Region med flera, som alla på olika sätt strävar efter att bidra till en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar omställning. Turismfunktionen arbetar med Swedish Welcome, ett verktyg som används för att stödja företagsutveckling genom mål inom Agenda 2030.

Berättelsens kraft för en hållbar utveckling

Ett livskraftigt Västmanland är en effekt av en hållbar utveckling, där alla som bor och verkar i länet har kunskap om och arbetar i enlighet med målen i Agenda 2030.

I Västmanlands län är kulturen en del av den hållbara samhällsutvecklingen. Regionens uppdrag är att samordna, koordinera och leda processer där fantasi, kreativitet, kritiskt tänkande, mångfald och konstnärlig kvalitet är avgörande förmågor.

I samarbete med Lunds universitet genomförs projektet Berättelsens kraft för en hållbar omställning med syftet att stärka och ta tillvara medborgarnas olika röster så att de bidrar till en hållbar samhällsutveckling samt att kommunicera berättelser från Västmanland. Projektet är en pilotstudie i att kommunicera forskning och låta konstnärliga processer spegla klimatförändringar och omställningsmöjligheter. Det är samtidigt ett sätt att stärka regionens konstnärliga utövare, involvera dem samt stärka och fördjupa den konstnärliga processens roll i omställning och samhällsutveckling.

2.1.2 Sammanställning aktiviteter visionsmålet – Hållbar utveckling

Sammanställning av aktiviteter i visionsmålet – hållbar utveckling, som är planerade under 2022.

- Genomföra projektet Omställning Västmanland.
- Leda arbetet med att ta fram en ny hållbarhetssäkrad "Affärsplan Västmanland".
- Genomföra projektet Berättelsens kraft för en hållbar omställning.
- Samordna insatser utifrån Miljöprogrammet (2018 – 2022).

Övergripande aktiviteter:

- Samordning av Agenda 2030.
- Framtagande av Region Västmanlands hållbarhetsprogram 2023–2030 med tillhörande hållbarhetsredovisning.

2.1.3 #Digital omställning

Digitaliseringen förändrar samhällets strukturer, vårt sätt att arbeta och våra sociala beteenden. Möjligheten till arbete och utbildning på distans ökar. Genom digitaliseringen av allt fler tjänster kan landsbygder och städer utvecklas tillsammans.

För att lyckas med den hållbara omställningen är digitalisering och utveckling av digital teknik en förutsättning. Digitalisering handlar om verksamhetsutveckling med hjälp av digital teknik. Digitalisering innebär således mer än att införa tekniken, det handlar främst om förändrade arbetssätt och processer som i sin tur påverkar samhället. Det är därför viktigt att näringslivet och de offentliga verksamheterna fortsätter främja digitalisering och nyttja ny teknik för att stärka länets konkurrenskraft. Då digitalisering påverkar samhället krävs samverkan mellan det offentliga, akademien och näringslivet i Västmanland.

Digital ledning

Den regionala utvecklingsförvaltningen verkar för att digitalisering integreras i det regionala tillväxtarbetet. Vidare arbetar vi med att identifiera förbättringsområden inom digitalisering. Regionala utvecklingsförvaltningen deltar även i nationella nätverk för samverkan, utbyte och lobbying med andra regioner och myndigheter.

Det finns flera nätverk där Region Västmanland och länets kommuner utbyter erfarenheter, sprider goda exempel om digitalisering och dess möjligheter. Region Västmanland driver tillsammans med kommunerna ett nätverk med fokus på digitalisering inom vård och omsorg/välfärdsteknik. Vidare sker erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling om skolväsendets digitalisering via utvecklade samverkansforum i samarbete med länets skolhuvudmän, Region Sörmland och Mälardalens universitet. Regionala utvecklingsförvaltningen stöttar länets företagslivsfrämjande aktörer att finnas på verksamt.se, den naturliga kanalen för de som startar, driver/utvecklar eller avvecklar företag.

Digital infrastruktur

En förutsättning för att kunna digitalisera organisationer och arbetssätt är att det finns tillgång till robust digital infrastruktur. Verksamheten samhällsutveckling driver aktiviteter för att främja samverkan och samarbete för bredbandsfrågor.

Digital kompetens och digital trygghet

Digitalisering möjliggör att tjänster blir tillgängliga för alla, var man än är och oavsett tid på dygnet. Den ökade digitaliseringen kräver ökad kunskap för länets invånare och företagare.

För att öka den digitala delaktigheten bland äldre startade Region Västmanland år 2020 projektet Digi 60+. Projektet är ett samverkansprojekt mellan Region Västmanland, Västmanlands länsbildningsförbund (Vlbf) och länsstyrelsen i Västmanland och syftar till att äldre ökar sina färdigheter i att använda digitala tjänster (exempelvis www.1177.se) i kontakt med det offentliga Sverige samt i sitt privatliv.

Den regionala biblioteksverksamhetens uppdrag är att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller folkbiblioteken i länet samt vara en

viktig kunskapsnod för utvecklingen av folkbibliotekspersonalens digitala kompetens. Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet. Den regionala biblioteksverksamheten arbetar med kompetensinsatser för att stärka folkbibliotekens digitala kompetens som är betydande i mötet med användarna.

Tärna folkhögskola erbjuder kurser inom digitalisering, bland annat en kurs till IT-pedagog samt korta kurser till att dem som vill lära sig att använda sin smartphone.

Region Västmanland stödjer och främjar ett näringsliv i digital framkant. Verksamheten näringsliv och kompetensförsörjning driver flera viktiga insatser som syftar till att bidra till den digitala omställningen och ett näringsliv i digital framkant i Västmanlands län. Verksamheten bidrar till ökad digital omställning i näringslivet genom att erbjuda så kallade digitaliseringscheckar till små och medelstora företag och genom rådgivning om digitala kanaler till företag inom besöksnäringen. Även strategisk digital omställning i regionens små- och medelstora företag stöds. Detta sker bland annat genom Region Västmanlands finansiering till Almi Företagspartner Mälardalen AB, Automation Region, Robotdalen och SynerLeap.

Digital innovation

Digitaliseringen har lett till att den rörliga bilden idag befinner sig i ett paradigmskifte. Rörligt material kan upplevas och delas på en mängd plattformar och ny teknik möjliggör nya berättarformer, inte minst tack vare "spelifiering" och spelteknik. Den regionala filmverksamheten arbetar med kompetensutveckling och samarbetsprojekt i skärningspunkten mellan kultur, teknik och samhälle. Det långsiktiga arbetet har bidragit till att det finns flera filmföretag i länet. De etablerade filmföretagen i länet är särskilt efterfrågade aktörer i en tid av digital omställning. Projektet KulturarvsberättARna är en del av att möjliggöra tillgång till digitala och platsspecifika kulturupplevelser i länet med hjälp av augmentet reality.

Länet är en aktiv del av EU:s innovations och forskningsarbete och etablerad både som nationell och europeisk hubb för innovation, digitalisering och entreprenörskap. Verksamheten näringsliv och kompetensförsörjning arbetar för etableringen av en europeisk digital innovationshubb (EDIH) i länet, kopplat till Mälardalens universitet. EDIH:n är tänkt att spela en central roll i det digitala europeiska programmet och stimulera ett **brett** nyttjande och implementering av artificiell intelligens, cybersäkerhet och högpresterande datorer. EDIH:n riktar sig till både små och medelstora företag samt offentlig sektor.

2.1.4 Sammanställning aktiviteter visionsmålet – Digital omställning

Sammanställning av aktiviteter i visionsmålet – digital omställning, som är planerade under 2022.

- Fortsatt verka för att främja digitalisering inom regionalt tillväxtarbete
- Fortsatt samverka och verka för en ökad utbyggnad av digital infrastruktur och för en ökad användning av digitala tjänster i Västmanlands län.
- Verka för en ökad finansiering för digitalisering och utbyggnad av digital infrastruktur från kommunal till EU-nivå.
- Skapa samverkan kring digitaliseringens möjligheter och digital infrastruktur i Västmanlands län utifrån Regional digital agenda.
- Genomföra kompetensinsatser för att stärka folkbibliotekens digitala kompetens.
- Stödja små och medelstora företag i den digitala omställningen med företagsstöd.

2.2 Målområde: Ett välmående Västmanland

Människors utveckling under likvärdiga livsvillkor i trygga och tillgängliga livsmiljöer med en god och jämlik hälsa skapar förutsättningar för ett välmående Västmanland. Även tillgången till ett rikt kulturliv och en meningsfull fritid är mycket viktiga faktorer.

Idag finns en ojämlikhet i livsvillkor och brist på jämställdhet både inom Västmanlands län och mellan olika grupper av invånare.

För att nå målen inom målområdet Ett välmående Västmanland behövs kunskap om var samhället står idag. 2021 presenterade verksamheten folkhälsa en rapport som beskriver hur livsvillkor och hälsa ser ut och fördelas i länet mellan olika grupper och olika geografiska områden. Under 2022 kommer rapporten spridas och verksamheten kommer verka för att kunskapen beaktas i beslut och prioriteringar på lokal och regional nivå.

Omställningen till en Nära vård pågår i länet. En del i det arbetet handlar om att stärka samverkan mellan den regionala respektive kommunala hälso- och sjukvården. En viktig förutsättning för omställningen till en Nära vård är att utnyttja digitaliseringens möjligheter och arbeta för en gemensam journalföring i länet. Det handlar också om att ställa om från ett reaktivt arbetssätt till ett proaktivt för att minska ohälsa och vårdkonsumtion. Därför prioriteras också det hälsofrämjande och förebyggande arbetet både av hälso- och sjukvårdens aktörer och av de som arbetar med andra bidragande delar i samhället i övrigt. Den pågående samverkan mellan Nära vård inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen och verksamheterna välfärd och folkhälsa kommer fortsatt utvecklas under 2022. Samma gäller samverkan mellan Region Västmanland och kommunerna, det för att få en mer jämlik hälsa som är nära befolkningen.

I det nationella systemet för kunskapsstyrning ingår 26 programområden. I några programområden är det beslutat att regionen och kommunerna ska samverka då de kommunala insatserna inom området är betydande. Ett av dessa områden är psykisk hälsa där verksamheten välfärd är delaktig i arbetet för att bidra med ett kommunalt perspektiv samt att stödja kommunerna med införandet av kommande vård och insatsprogram samt personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp. Välfärd är också delansvariga för att implementera personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp kognitiv svikt vid misstänkt demenssjukdom i Västmanland. Målet med vårdförloppet är att fler personer med kognitiv svikt ska genomgå utredning, möjliggöra en tidig diagnos i sjukdomsförloppet som i sig vid en demensdiagnos kan bidra till en god, jämlik, personcentrerad vård.

Fallolyckor och dess konsekvenser är ett stort folkhälsoproblem hos den äldre befolkningen. Ett välfungerande systematiskt fallförebyggande arbete ger vinster både för individen och för samhället. Utifrån kartläggningen som genomfördes 2021 hur det fallförebyggande arbetet fungerar i länet kommer verksamheten välfärd under 2022 stödja samverkans- och kompetenshöjande insatser i länet.

För att motverka och minska segregationen är kunskap om segregationens utveckling viktigt.

Verksamhet folkhälsa kommer under 2022 att ha en fortsatt dialog och samverkan med ett antal länsaktörer kring utveckling och uppföljning av folkhälsorelevant

statistik och segregationsbarometern. Barometern är ett verktyg som gör att exempelvis kommuner och regioner kan identifiera segregationsmönster, samt se segregationens utveckling över tid, både lokalt, regionalt och nationellt. Arbetet har en stark koppling till utvecklingen av ett välmående Västmanland.

Verksamheten välfärd har i uppdrag att stödja kommunerna i dess arbete att skapa och tillhandahålla en kunskapsbaserad verksamhet/insatser med fokus på följande områden: samordnad individuell plan (SIP), förebyggande och främjande insatser samt systematisk uppföljning. Under 2022 kommer välfärd stödja och främja erfarenhetsutbyte och samverkan inom dessa områden.

Välfärd hanterar överenskommelsen som staten och Sveriges kommuner och regioner (SKR) har om stöd till jämställdhetsarbetet och kvinnofridsarbetet på lokal och regional nivå 2021–2023. Syftet är att stödja och stärka kvinnofridsarbetet utifrån regeringens nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Välfärd tillsammans med länsstyrelsen stödjer kommunernas och regionens utvecklingsarbete i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck, mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

2.2.1 #3 Ökad trygghet

Trygghet är en förutsättning för att utvecklas. Via folkbildningen finner människor vägar ut ur utanförskap, till delaktighet, egenmakt, kompetens och jobb. Genom att bedriva folkbildning bidrar Tärna folkhögskola till trygghet, till exempel genom utbildning ge människor möjlighet att påverka sina egna livsval. Tärna bidrar också till deltagares förmåga att vara en del av en förändring, såväl personlig som i ett större sammanhang.

Livsmiljön är de platser och miljöer som utgör vår vardag och fritid och är en viktig del i ett attraktivt län. Hur dessa miljöer ser ut, fungerar, om de är välkomnande och inkluderande samt om de främjar hälsan skapar förutsättningar för människors utveckling. Våra livsmiljöer främjar barns lek, rörelse och utveckling. Rätten till ett hem och ett bra, tryggt och passande boende är centralt både för människors hälsa och utveckling.

Verksamheten folkhälsa har genom rapporten *Skillnader i livsvillkor och hälsa i Västmanland* påbörjat en kartläggning för att identifiera faktorer och aktörer som har betydelse för folkhälsan kopplat till boende, närmiljö och fritidsliv samt trygghet. Denna kartläggning fördjupas under 2022 samtidigt som dialoger med berörda aktörer kopplade till hälsofrämjande boende och närmiljöer inleds.

En ökad kunskap inom området skapar möjligheter att se vilka insatser som blir viktiga i nästa steg för att öka tryggheten och attraktiviteten i våra livsmiljöer, vilket på sikt bidrar till ett mer välmående Västmanland. Verksamheten vill med detta arbete bidra till en samhällsplanering som främjar hälsa med betoning på de miljöer där barn leker, utvecklas och växer upp.

2.2.2 #4 Ökad tillit

En social sammanhållning är viktig för att ett samhälle ska kunna fungera, både i landsbygder och städer. Något som binder oss samman, får oss att känna att vi ingår i en helhet och kan samarbeta för att nå gemensamma mål. Det handlar om ett socialt kitt som håller ihop samhället, men även om tillhörighet, identifikation, gemensamma värden och tolerans, vilket i sin tur genererar och mäts genom tillit.

Tilliten ökar genom att folkbildning möjliggör för deltagare att mötas, organisera sig och påverka sitt samhälle, till exempel genom att ge en ökad förståelse för samhällets uppbyggnad, struktur, möjligheter och skyldigheter. Tärnas långa kurser bidrar till att öka andelen kursdeltagare som fullföljer sina studier med godkända resultat genom att skapa förutsättningar för lärande som möter människors behov av sammanhang, insikt och personlig utveckling.

Folkbiblioteken är tillsammans Västmanlands största kulturinstitution och den som flest invånare tar del av i sin vardag. Den starka förankringen i det omgivande lokalsamhället skapar möjligheter till möten mellan människor.

Den regionala biblioteksverksamheten verkar för att främja utvecklingen av folkbiblioteken som demokratiska mötesplatser som är tillgängliga för alla och ger fri och jämlik tillgång till kunskap och information enligt det allmänna biblioteksväsendets uppdrag om demokrati och fri åsiktsbildning. Den regionala biblioteksverksamheten ska vara ett stöd i folkbibliotekens demokratiska uppdrag och främja utvecklingen av biblioteksrummet samt främja utvecklingen av metoder, arbetssätt, tjänster och miljöer på folkbiblioteken där användaren är i fokus.

2.2.3 #5 Öka andelen barn och vuxna som anger att deras hälsa är bra eller mycket bra

En god och jämlik hälsa i befolkningen är en viktig resurs och har ett centralt värde för samhället. Hälsa är då både ett självklart mål och en förutsättning för länets utveckling.

På Tärna folkhögskola bidrar verksamheten till bättre folkhälsa genom till exempel regelbunden friskvård och utbildning kring hälsa. Skolan bidrar med friskvård som en naturlig del av de långa och korta kurserna.

Under 2022 kommer verksamheten folkhälsa fortsätta verka för att den psykiska hälsan främjas och psykisk ohälsa förebyggs. Det kommer bland annat att ske genom att stärka samverkan i länet kring främst den psykiska hälsan och stötta de kommuner som vill ta fram handlingsplaner i frågan. Dessutom kommer verksamheten tillsammans med andra aktörer inom Region Västmanland samt andra aktörer i länet att arbeta för att ta fram länsövergripande handlingsplaner för att stärka det gemensamma arbetet.

Suicid är den yttersta konsekvensen av ett psykiskt lidande som är outhärdligt för den som blir drabbad, med andra ord psykisk ohälsa. Det leder dessutom ofta till stort lidande och försämrad hälsa även för anhöriga, närstående och andra berörda. Under 2022 kommer verksamheterna välfärd och folkhälsa att arbeta med suicidpreventivt arbete i hela länet och tillsammans med berörda upprätta en länsgemensam handlingsplan för suicidprevention.

Med hjälp av forskning och beprövad erfarenhet utformas framtidens förskola och skola samt vård- och omsorgsprocesser där kompetensen höjs och ny teknik provas. Befintliga arbetssätt omprövas och involverar fler i utformningen av välfärdstjänsterna. På så vis möter länet de demografiska utmaningarna i sjukvården, skolan, äldreomsorgen och övriga välfärdstjänster och skapar samtidigt trygghet och tilltro hos länets invånare. För att utveckla befintliga arbetssätt i socialtjänsten behöver systematisk uppföljning och utvärdering av de insatser som ges genomföras.

När fler aktörer samverkar kan tidiga insatser för barns fysiska och psykiska hälsa ges till barn och familjer. Det tryggar en god start i livet och ger förutsättningar att barns och ungas livsvillkor blir mer likvärdiga.

Ett större utvecklingsarbete med syfte att revidera samverkansöverenskommelser är påbörjad gällande barn och unga och kommer under 2022 att fortsätta även gällande vuxna. Samverkansöverenskommelsen gällande barn och unga kommer färdigställas under året och därefter implementeras. Tillhörande regionala rutiner kommer att tas fram.

Målgruppen för samverkansöverenskommelse barn och unga omfattar barn och unga med psykiska funktionshinder, barn och unga som placeras utanför det egna hemmet och barn och unga med riskbruk, skadligt bruk och beroendeproblematik. Överenskommelsen inkluderar även hälsofrämjande och förebyggande arbete och belyser särskilt behovet av tidig upptäckt och tidiga insatser.

Det finns tre samverkansöverenskommelser gällande vuxna: en gällande äldre, en gällande psykisk funktionsnedsättning och ett gällande missbruk och beroende. I arbetet med ny överenskommelse kommer det ses över ifall överenskommelserna kan göras till en gemensam överenskommelse gällande vuxna.

Det är möjligt att teckna regionala överenskommelser som möjliggör för förskola och skola att ta initiativ till SIP – något som blivit allt vanligare i landet. Barns och ungas utbildning och hälsa påverkar varandra ömsesidigt och skolan spelar en viktig roll i den unges liv. Skolan möter barn och unga dagligen och kan därmed tidigt upptäcka att barn och unga har behov av samordnade insatser. Med utgångspunkt i detta har ett arbete påbörjats för att möjliggöra för förskolor/skolor i länet att kunna ta initiativ till SIP. Nya rutiner kommer att implementeras under 2022.

Att stötta föräldrarna är fortsatt viktigt eftersom relationen mellan barn och förälder och föräldraförmågan är betydelsefull för att främja barnets hälsa och utveckling.

Verksamheten folkhälsa driver i samverkan med verksamheten hållbarhet och länsstyrelsen Västmanland det gemensamma arbetet med att stötta kommuner kring föräldraskapsstöd genom en Regional samling för föräldraskapsstöd. Arbetet ska leda fram till ett mer sammanhållet, effektivt, tillgängligt och attraktivt föräldraskapsstöd. Arbetet förväntas leda till fler trygga och nära relationer mellan barn och föräldrar, att fler erhåller gymnasiebehörighet, att de socioekonomiska skillnaderna i hälsa minskar, den psykiska hälsan stärks samt att segregationen minskar.

Under 2022 ska implementering av handboken Regional samling för föräldraskapsstöd genomföras. Det innebär fortsatta dialoger med kommuner, civilsamhället och verksamheter inom Region Västmanland med syfte att stärka samverkan och utveckla föräldraskapsstödet. Arbetet planeras fortgå och utvecklas under en rad år framåt i tiden.

Små barns språkutveckling är en avgörande betydelse för en god start i livet och ger förutsättningar att barns och ungas livsvillkor blir mer likvärdiga.

Språket är en grundläggande rättighet för alla människor och viktigt för att kunna kommunicera, informera sig, vara delaktig i samhället och ta del av litteratur och kultur. Alla barn har rätt till ett språk och för att utjämna de språkliga klyftorna arbetar den regionala biblioteksverksamheten med att stärka språkutveckling genom samarbete med kommunerna i arbetet med Språkfrö Västmanland.

Inom Språkfrö Västmanland sker en samverkan mellan olika instanser och aktörer så som Barnhälsovården (BHV), biblioteken, förskolan och logopedenheten för att skapa långsiktiga och hållbara insatser i språkstödande program för småbarnsfamiljer. Under 2021 startades ett treårigt projekt inom den nationella satsningen Bokstart, tillsammans med länets kommuner.

Barns rätt att utvecklas inom alla livsområden, under hela barndomen, att ha och få behålla en god psykisk och fysisk hälsa är en viktig förutsättning för möjligheter att växa och lära. Barns utbildning är i sin tur central för att vårt samhälle ska kännetecknas av kunskap, demokratiska värderingar och likvärdighet. Skolframgång och en avslutad gymnasieexamen, eller motsvarande inom folkhögskolan, är en avgörande faktor för möjligheten till självförsörjning och ett gott liv med god hälsa.

För att främja ett livslångt lärande kan en metod vara att arbeta med hälsofrämjande skola och skolutveckling. Under 2022 kommer arbetet med hälsofrämjande skolutveckling stärkas och fortsätta att utvecklas i samverkan med intresserade och berörda aktörer i länet. Det med ambitionen att skapa intresse för frågan och möjlighet att utbyta kunskap om hur fysisk och psykisk hälsa, utbildning och lärande hänger ihop. Arbetet drivs av verksamhet folkhälsa i samverkan inom regionala utvecklingsförvaltningen samt med länets kommuner. Ett arbete som förväntas pågå och utvecklas under många år.

Vägar framåt är ett länsövergripande projekt med sex delprojekt på lokal nivå som genom samverkan avser att minska ojämlikhet i utbildning och hälsa, öka jämställdheten och jämlikheten i stödinsatser och stötta det livslånga lärandet. Det genom att tydligt satsa på att främja hälsa för att nå ökad skolframgång, erbjuda sammanhållna stödinsatser och stärka ungas förmåga till yrkes- och studieval. Det stärker i sin tur förutsättningarna för arbete, egen försörjning och hälsa i vuxenlivet. Projektet startade hösten 2020 och kommer fortgå till 2023. Projektet bedrivs i samverkan inom den regionala utvecklingsförvaltningen och där projektledningen utgår från verksamheten folkhälsa samt med sex av länets kommuner.

2.2.4 #6. Öka tillgängligheten till hälso-och sjukvården

Det finns stora skillnader i kvalitet och tillgång på samhällsservice såsom skola och sjukvård.

Verksamheten välfärd arbetar med utbildningsinsatser för elevhälsans medicinska insatser (EMI) i strävan att uppnå jämlik elevhälsa i länet. Regionens samordningsfunktion fungerar som en länk mellan regionens hälso- och sjukvård riktad till barn, ungdomar och elevhälsan i samtliga kommuner. Information, rutiner och metodutveckling förmedlas på verksamhetens webbplats vilken nås av såväl kommunala skolor som friskolor. Samordnande skolsköterska och skolläkare har en nära samverkan med exempelvis barnkliniken, BUP och habiliteringen vilket underlättar och förkortar kontaktvägarna mellan de olika enheterna och regionens skolsköterskor och skolläkare. Inom ramen för samordningsfunktionen bedrivs ett arbete tillsammans med Hallstahammars kommun för tidigt samordnade insatser för barn som behöver stöd och hjälp. Resultatet av detta arbete kommer att spridas till länets övriga kommuner under de närmsta åren. Den regionala samordningsfunktionen för elevhälsans medicinska insats som tidigare bedrivits tidsbegränsat i projektform kommer 2022 bli en permanent verksamhet gemensamt finansierat av samtliga kommuner och regionen.

I regeringens och SKR:s överenskommelse för psykisk hälsa är brukarinflytande ett av de prioriterade områdena. I överenskommelsen påtalas att användningen av patient-, brukar- och anhörigorganisationers kompetens i utvecklingsarbetet är av särskild betydelse. Att tillvarata den erfarenhet, kunskap och det engagemang som finns hos patienter och brukare motsvarar två av fyra kunskaps-inhämtningskällor enligt Socialstyrelsens modell för Bästa tillgängliga kunskap. Patientens och brukarens rätt till inflytande handlar inte bara om mötet patient/brukare och vård/omsorgspersonal utan måste stärkas även på verksamhetsnivå och på en övergripande nivå. Välfärd arbetar med att utveckla och förstärka brukarinflytandet i Västmanland tillsammans med representanter för regionens hälso- och sjukvård, länets kommuner samt NSPH (nationell samling psykisk hälsa) i Västmanland.

Sedan 2018 gäller Lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso-och sjukvård där syftet är att främja en trygg och säker vård och omsorg för patienter som efter utskrivning från slutenvården behöver insatser från både kommun och region. Välfärd arbetar aktivt med att främja samverkan mellan aktörerna genom exempelvis utbildningsinsatser, revidering av överenskommelse, länsgemensamma riktlinjer, följa och analysera indikatorer och besök i verksamheterna.

2.2.5 #11 Öka deltagande i kultur och fritidsaktiviteter i hela länet

Ett rikt och attraktivt kultur-, idrotts- och föreningsliv är en viktig tillgång för barn, unga och vuxnas välmående.

Region Västmanland ger varje år bidrag till organisationer och föreningar som arbetar med regional verksamhet i Västmanland. Bidrag ges till funktionsrättsorganisationer, pensionärsorganisationer, ungdomsorganisationer, kulturföreningar och övriga ideella organisationer. Syftet med bidragsgivningen är att stödja föreningar på länsnivå för att de självständigt och med kontinuitet ska arbeta för att aktivera och stimulera medlemmarna att delta i samhällsutvecklingen och därmed bidra till att

stärka och utveckla demokratin genom att bland annat verka för jämlikhet och jämställdhet samt stimulera mångfald.

Region Västmanland har tillsammans med kommunerna skapat långsiktiga strukturer för samverkan för att nå gemensamma mål och för att stärka infrastrukturen och kompetensen kring bild- och formområdet. Genom utvecklingsprojektet Arbetsfält för samtida konst, ASK, stärks samarbetet ytterligare samt undersöks förutsättningar för ett Resurscentrum för konst som ska bistå med kompetens för såväl uppdragsgivare, offentliga och även privata, som uppdragstagare, kulturskapare som arbetar med visuella medier och offentliga gestaltningar.

Den offentliga konsten, som alla har tillgång till och är skattefinansierad, är en del av vårt demokratiska samhälle. 1 %-regeln anger att en procent vid ny-, om- och tillbyggnad ska avsättas för konstnärlig gestaltning. Konstsatsningar är identitetsskapande för samhället samtidigt som de stimulerar sinnesupplevelser och tänkande. Regionen stödjer en utveckling av 1 %-regeln. Varje kommun avgör själva vilka möjligheter man har att införa detta arbetssätt.

I Västmanlands län finns ett tydligt barnrättsperspektiv där beslut som fattas av vuxna utgår ifrån barnets bästa. Besluten stärker barn och ungas delaktighet och tillit till vuxenvärlden genom att lyssna till, respektera och ta tillvara deras kompetens och åsikter inför åtgärder och beslut som direkt eller indirekt berör dem.

Kulturutveckling ung arbetar gemensamt med länets kommuner och civilsamhälle för att skapa bra förutsättningar för fysiska och digitala mötesplatser för unga i Västmanland. Målet är att ge alla unga i länet möjlighet att själva arrangera, skapa och uppleva relevant utbud för målgruppen. Region Västmanland arbetar med Ung Kultur Möts (UKM) som en metod för att skapa delaktighet inom kulturområdet. För att stimulera och öka unga och unga vuxnas inflytande och delaktighet i det offentligt finansierade kulturlivet skapas möjligheter för ett ungt mentorskap. Syftet är att sätta fokus på ungas och unga vuxnas kulturskapande, att stimulera kulturverksamheternas arbete med åldersgruppen och att främja utbud och verksamhet som är angelägen och relevant för målgruppen.

Möjligheten att möta professionell kultur och eget kulturskapande i skolan samt att bilda och utbilda sig genom folkbildningen, bibliotek, folkhögskolor och studieförbund är viktigt för att minska utbildningsklyftorna i samhället, öka mångfalden och den sociala sammanhållningen.

Fantasi, kreativitet och kritiskt tänkande är förmågor som är avgörande för vår samhällsutveckling. Att ge möjlighet för barn och unga att pedagogiskt möta de olika konstformerna ger ett bredare perspektiv på samtiden. Kulturpedagogik handlar om att se, analysera och skapa, det vill säga kulturell kompetens, kritisk kompetens och kreativ kompetens. Regionalt barn- och ungukskulturnätverk arbetar strategisk för att skapa bra förutsättningar för barn och ungas rätt till kultur i Västmanlands län. Region Västmanland, enheten kulturutveckling samordnar nätverket och ansvarar för att nätverksmöten genomförs kontinuerligt. Representerarna som ingår i nätverket leder eller ansvarar på något sätt för arbetet med barns och ungas rätt till kultur i sin kommun, eller har en samordnande funktion för kultur i skolan.

Barn och unga växer idag upp i ett bildsamhälle, där förmågan att tolka bilder är en del av den kompetens som krävs för att kunna delta i de demokratiska processerna. Den regionala filmkulturella verksamheten verkar för att bredda filmutbudet för barn och unga, och stötta pedagoger och andra att leda samtal kring filmupplevelsen. Det är av stor vikt att fler barn i länet får möjlighet att själva uttrycka sig med film och rörlig bild. Filmverksamheten verkar för att utveckla kompetensen inom filmpedagogik i länet.

Den regionala filmverksamheten erbjuder filmbidrag till kortfilm och dokumentärfilm. Stöd kan även ges i form av manus- och klipphandledning eller teknikstöd. I stödet ingår en konsultation med tips och guidning till vidare finansierings- och visningsmöjligheter inom och utanför länet.

2.2.1 Sammanställning aktiviteter målområdet Ett välmående Västmanland

Sammanställning av aktiviteter målområdet ett välmående Västmanland som är planerade under 2022. Aktiviteten kan finnas med i fler målområden med anledning av en primär- eller sekundär påverkan inom målområdet eller ett delområde.

- Verka för en länsdialog med fokus hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete
- Fördjupad kartläggning av aktörer och faktorer för hälsofrämjande boende, närmiljö och fritid samt initiera dialoger.
- Genomföra en länsdialog kring hälsofrämjande och inkluderande arbetsliv.
- Stödja samverkans och kompetenshöjande insatser avseende fallförebyggande insatser i länet
- Ta fram en länsövergripande handlingsplan för att förebygga suicid samt genomföra kunskapshöjande insatser för att främja psykisk hälsa.
- Ta fram länsövergripande handlingsplaner för att förebygga psykisk ohälsa.
- Stödja och främja systematisk uppföljning i socialtjänstens verksamheter.
- Implementera rutiner för att förskola/skola blir likvärdig part i SIP-samarbetet
- Färdigställande och implementering av ny samverkansöverenskommelse barn och unga
- Framtagande av regionala rutiner till samverkansöverenskommelsen barn och unga
- Framtagande av ny samverkansöverenskommelse gällande vuxna
- Förbättra samverkan mellan kommun och region vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård.
- Delansvarig för implementering av vårdförlopp kognitiv svikt vid demenssjukdom
- Implementering Regional samling för föräldraskapsstöd.
- Leda arbetet med Språkfrö Västmanland.
- Leda arbetet med Bokstart Västmanland
- Utveckla arbetet med hälsofrämjande skola och skolutveckling
- Leda projektet Vägar framåt

2.3 Målområde: Ett tillgängligt Västmanland

I ett tillgängligt Västmanland knyts landsbygder och städer samman för att nå en större arbetsmarknad, ett större utbildningsutbud och ett rikare kultur- och fritidsliv. Genom en väl fungerande infrastruktur såväl fysiskt som digitalt är Västmanland ett län med tillgängliga miljöer för alla.

Västmanlands län är en del av Mälardalen och östra Mellansverige. För en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar storregional struktur är ett väl fungerande och resurseffektivt transportsystem en förutsättning, för såväl människor som gods.

För att uppnå ett transportsystem som är tillgängligt för alla på lika villkor och som bidrar till en hållbar regional tillväxt, upprättas på uppdrag av regeringen en ny länsplan för regional transportinfrastruktur. Länsplanen ska, med hänsyn till de regionala förutsättningarna, bidra till att de transportpolitiska målen uppnås och vara styrande när medel för investeringar och förbättringsåtgärder fördelas. Fördelning av medel under planperioden ger en tydlig inriktning som visar länets prioriteringar för en hållbar regional tillväxt samtidigt som ett länsöverskridande och nationellt perspektiv förutsätts. För den beslutade länsplanen görs en genomförandeplan för regional transportinfrastruktur. Genomförandeplanen är en konkretisering av länsplanen och utgår från dess ekonomiska fördelning över olika åtgärdsområden. Under 2022 inleds även arbetet med att ta fram en ny regional gång och cykelstrategi.

Den ökade digitaliseringen kräver ökad digital kompetens. Utan ökad kunskap och digital kompetens skapas klyftor i samhället när det ställs alltmer långtgående krav på att människor själva ska kunna orientera sig och själv använda tekniken.

Region Västmanland arbetar för att skapa samverkan kring digitaliseringens möjligheter och digital infrastruktur i Västmanlands län. För att öka den digitala delaktigheten bland äldre driver Region Västmanland sedan 2020 projektet Digi 60+. Projektet är ett samverkansprojekt mellan Region Västmanland, Västmanlands länsbildningsförbund (Vlbf) och länsstyrelsen i Västmanland och syftar till att äldre ökar sina färdigheter i att använda digitala tjänster (exempelvis <www.1177.se>) i kontakt med det offentliga Sverige samt i sitt privatliv (som internetbank, Swish och parkeringsappar). Projektet pausades i samband med coronapandemin och löper därför även under 2022.

För att öka den digitala kompetensen och delaktigheten bland unga satsas det från nationell nivå mycket på skolväsendets digitalisering. Region Västmanland (verksamheten välfärd i samverkan med regionens digitaliseringskoordinator) utförde 2019–2020 en kartläggning av digitaliseringsläget i förskolor och grundskolor.

Under 2022 kommer Region Västmanland att ta tillvara kartläggningens resultat och stötta skolans digitaliseringsutveckling. Erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling sker via utvecklade samverkansforum med länets skolhuvudmän, Region Sörmland och Mälardalens universitet. Förutsättningarna för att skapa en gemensam digital plattform i form av en så kallad pedagogsajt undersöktes hösten 2021. Arbetet fortsätter under 2022.

Samarbetet Bibliotek i Västmanland arbetar med att tillhandahålla ett gemensamt mediebestånd som möjliggör att invånarna i Västmanland har likvärdig tillgång till fysisk media och streamad media som e-böcker, ljudböcker och film. Invånarna i Västmanland har tillgång till detta via den gemensamma webbplatsen <www.bibliotekivastmanland.se>. Detta arbete gör att låntagare kan välja mer resurseffektiva medielån bland annat genom att välja de digitala tjänsterna. Transporterna av fysisk media mellan biblioteken genomförs av Region Västmanlands transport som kör med miljöbilar till vårdcentraler i kommunerna och nu också till biblioteken.

2.3.1 #7 Öka kollektivtrafikens marknadsandel

Kollektivtrafiken har en särskild uppgift att skapa förutsättningar för en fortsatt regionförstoring. Dessutom har kollektivtrafiken stor betydelse för att bidra till en långsiktigt hållbar utveckling och minskad klimatpåverkan. En väl utbyggd infrastruktur för kollektivtrafik och fungerande trafiksystem som binder samman olika trafikslag ökar tillgängligheten i länet.

En stor del av kollektivtrafikens attraktivitet hänger samman med omgivande infrastruktur och service i anslutning till resan, såsom pendlarparkeringar, gång- och cykelvägar, hållplatser, bytespunkter och stationsmiljöer. Att ta hänsyn till kollektivtrafiken och dess omgivande infrastruktur blir därför viktigt vid framtagande av ny länsplan för regional transportinfrastruktur. Nu finns även ett nytt trafikförsörjningsprogram för Västmanland som färdigställts i nära samarbete med länets kommuner. Detta arbete genomförs av kollektivtrafikförvaltningen.

2.3.2 #9 Hela Västmanland ska ha tillgång till snabbt bredband

Tillgång till robust och snabbt bredband är en förutsättning för att länet ska kunna digitalisera samhället fullt ut. Idag har en stor andel av hushåll och företag tillgång till snabbt bredband. Men det finns områden där utbyggnaden skett långsammare, särskilt på landsbygderna.

Målet är att alla ska ha tillgång till snabbt bredband och på så sätt kunna vara delaktiga i det digitala "smarta" samhället. Regionen har antagit de nationella bredbandsmålen som inriktning för arbetet. Det innebär bland annat att 98 procent av hushållen och företagen bör ha tillgång till bredband om minst 1 Gbit/s år 2025. För att kunna nå målen och kunna arbeta strategiskt genomför Region Västmanland en kontinuerlig kartläggning av utvecklingen inom bredbandsområdet. Syftet är att ta fram relevanta planeringsunderlag som kan användas av exempelvis länets kommuner i det strategiska arbetet. Målet är att via en fördjupad kartläggning identifiera problemområden och tänkbara lösningar på kommunnivå. Region Västmanland verkar också för en utökad finansiering för bredbandsutbyggnad.

Efterfrågan är a och o när det kommer till bredbandsutbyggnaden och därför kommer Region Västmanland att arbeta med efterfrågestimulerande åtgärder.

Region Västmanland kommer under 2022 ta fram förutsättningar och modeller för hur ett regionalt bredbandsstöd skulle kunna utformas.

Under 2022 kommer Region Västmanland genomföra ett antal kunskapshöjande aktiviteter riktade till politiker och tjänstepersoner inom kommun och region. Aktuella områden är exempelvis 5G-utbyggnad, konsekvenser av 2G och 3G nedläggningen samt ge exempel på hur andra kommuner valt att ta sig an utmaningen att säkra tillgången till en snabb och stabil IT-infrastruktur.

Under 2022 kommer aktörer i Västmanlands län kunna ansöka om medel i det nationella bredbandsstödet, inom vilket regeringen satsat medel för bredbandsutbyggnad. Mycket av arbetet inom bredbandsområdet kommer därmed att vara kopplat till att skapa förutsättningar för detta. I samverkan med länets kommuner ska stödberättigade byggnader prioriteras, vilket kommer att behöva en fördjupad kartläggning, strategiska överväganden och informationsinsatser. Mycket arbete kommer även att krävas för att i dialog med marknadens aktörer få in ansökningar till Post- och telestyrelsen, vilken är handläggande myndighet.

För att följa upp och analysera utvecklingen kopplat till mobilmålet i regeringens bredbandsstrategi: "År 2023 bör hela Sverige ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet" genomför Region Västmanland mätningar och kartläggning av mobiltäckningen i länet. Detta genomförs i samverkan med regioner i Mellansverige och länets kommuner. Kartläggningen ska fungera som underlag för diskussion och eventuella åtgärder för förbättrad mobiltäckning tillsammans med marknadens aktörer.

Tillsammans med sex regioner i Mellansverige har Post och telestyrelsen, PTS, tagit fram en regional variant av det kommunala Bredbandslyftet och en pilot har genomförts i ett av länen. Under 2022 kommer även ett regionalt lyft genomföras inom Region Västmanland.

2.3.3 #10 Öka tillgängligheten till värdefull natur- och kulturmiljöer

Natur- och kulturmiljöer i Västmanlands län ska vara fysiskt tillgängliga men också tillgängliga genom information och kommunikation. Västmanlands naturmiljöer är grunden för upplevelsevärden i naturen och den biologiska mångfalden är viktig att förvalta. De nationella målen för kulturmiljöarbetet är att främja ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas.

Västmanlands läns museum fortsätter att utveckla kulturmiljövårdsarbetet i länets kommuner i samverkansprojekt med länsstyrelsen och respektive kommun. Läns museet svarar också på remisser och är rådgivande i byggnadsvårdsfrågor samt gör utredningar och arbetar med olika publika projekt för att sprida kunskap i kulturmiljöfrågor.

Webbplatsen Kulturarv Västmanland som levandegör, samlar och informerar om kulturarvet i Västmanland genom samverkan mellan regionen, kommunerna, hembygdsrörelsen och andra aktörer kommer fortsatt att utvecklas under 2022–2024. Utvecklingsområdena för Kulturarv Västmanland de kommande tre åren är att dels fortsatt stötta och utbilda nya kommunredaktörer och externa redaktörer för att skapa ett bredare innehåll på sidan, dels marknadsföra sidan för besökare genom riktade aktiviteter och arrangemang i kommunerna men även utifrån ett länsperspektiv. Det kommer även göras en behovs- och utvecklingsanalys

tillsammans med kommuner, besökare och samverkanspartners för att ta fram nya utvecklingsområden.

Med start i november 2021 påbörjades ett nytt utvecklingsprojekt för Kulturarv Västmanland med namnet KulturARvsberättarna. Projektet är ett samarbetsprojekt mellan Kulturarv Västmanland och kulturutveckling. Projektet har två huvudinriktningar. Den pedagogiska delen riktar sig till skolor i Västmanland där barn och unga skapar sina egna berättelser som sedan visas på Kulturarv Västmanland. Den andra delen syftar till att skapa en teknisk plattform där en AR-app ska utvecklas och implementeras för att gestalta virtuella berättelser och konstverk från Västmanland. Projektet är treårigt och finansieras med stöd från Kulturrådet.

I Västmanlands län finns allt från orörda, natursköna miljöer till spännande upplevelser i form av äventyr, sport, musik, scenkonst, bild och form och historia. Kulturen är en drivande faktor för samhällsutvecklingen genom att kulturhistoriska platser kan utvecklas för näringsliv, boende, bildning och rekreation.

Region Västmanland och kulturinstitutionerna arbetar med att utforska hur de kan samarbeta kring kulturturism. Kulturskaparna är en resurs i detta arbete för att:

- Utveckla kulturhistoriska platser och upplevelser för näringsliv, boende och rekreation.
- Utveckla kulturhistoriska platser och upplevelser för besökare genom en gemensam utvecklingsprocess och metoder.
- Utveckla tillgängligheten på och till kulturhistoriska platser för besökare.

2.3.4 #11 Öka deltagande i kultur- och fritidsaktiviteter

All regional kulturverksamhet i Västmanlands län ska ha en god geografisk spridning. Detta har betydelse för invånarnas närhet och tillgänglighet till de olika kulturverksamheterna. Samtliga regionala kulturverksamheter ska på olika sätt arbeta med att överbrygga avstånden och vara aktiva i samtliga länets kommuner.

Arbete med en ny regional Kulturplan pågår i samverkan med länets kommuner och i samråd med kulturskapare och det civila samhället. Kulturplanen kommer att skickas ut på remiss under januari till mars 2022 för att sedan antas i regionfullmäktige i juni.

Kulturutveckling förbereder förutsättningar för en regional kulturgaranti som ska öka tillgången till professionell kultur för förskolor, skolor och gymnasium. Alla barn och unga i Västmanlands län ska erbjudas ett likvärdigt kulturutbud av god kvalitet och med många kulturyttringar. Region Västmanland, länets kommuner, kulturverksamheter och professionella kulturskapare kan tillsammans skapa förutsättningar för barns och ungas rätt till kultur genom införandet av en regional kulturgaranti.

Kulturutvecklarna verkar för att kommunerna söker nationella medel för kultur i förskola och skola, så kallade skapande skola-medel. Arbetet går ut på att påvisa möjligheter och ge inspiration till lärare, pedagoger och kulturskapare kring hur de skulle kunna arbeta tillsammans.

Implementera Regionalt idrottspolitiskt program i nära samverkan med kommunerna, idrottsrörelsen och det civila samhället.

Den regionala biblioteksverksamheten ska vara ett stöd i folkbibliotekens demokratiska uppdrag och främja utvecklingen av biblioteksrummet samt främja utvecklingen av metoder, arbetssätt, tjänster och miljöer på folkbiblioteken där användaren är i fokus.

Den regionala filmverksamheten verkar för att utbudet av fritidsaktiviteter och utbildning inom film och rörlig bild finns tillgänglig i länets kommuner, framförallt genom kulturskolorna. Arbetet sker i projektet att etablera ett regionalt filmresurscentrum, *Film Västmanland*.

För att ge alla medborgare i länet möjlighet att ta del av ett mångsidigt filmutbud samarbetar den regionala filmverksamheten med biografer, visningsorganisationer, kommuner och föreningsliv. Det sker främst genom stöd till arrangemang och kompetensutveckling för filmarrangörer. Den digitala förändringen innebär både möjligheter och utmaningar för filmvisning. Därför är behovet av kompetensutveckling för arrangörer stort, inte minst inom området publikarbete.

Region Västmanland har genom samverkan och förankring med länets kommuner startat upp ett nytt projekt, Arbetsfält för samtida konst, ASK. Målet är att stärka infrastrukturen för bild och form i länet genom att undersöka förutsättningar för ett regionalt resurscentrum för konst.

Ambitionen är att starta upp resurscentrum 2022. Konstfrämjandet har i uppdrag att i samverkan med kommunerna genomföra utställningar och andra konkreta aktiviteter inom samtidskonst i syfte att främja kreativa näringar samt öka utbud och samverkan även mellan kommuner.

Inom enheten kulturutveckling utvecklas arbetet med augmentet reality i projektet *KulturarvsberättARna*. Det kommer att utvecklas en app som ska fyllas med digitala kulturupplevelser som bidrar till nyfikenhet att hitta fler platser i länet och upptäcka nya saker och kunskaper.

Västmanlands läns museum bedriver en varierande öppen programverksamhet riktad mot allmänheten. Det erbjuds aktiviteter för olika målgrupper, ofta i samverkan med andra kulturutövare och intresseorganisationer. Genom digitala kanaler och sociala medier förstärks och tillgängliggörs verksamheten i hela länet, för att öka deltagandet i kulturaktiviteter och nå nya målgrupper.

För att öka deltagandet i kultur- och fritidsverksamheter har Västmanlands läns museum under 2020-2021 implementerat ett digitalt bokningssystem som förenklar för länets skolor att hitta tider och boka pedagogiska program på läns museet. Sedan vi satte igång bokningssystemet BokaMera för läns museet har 52 skolor bokat visning eller pedagogiskt material genom systemet. Av dessa 52 bokningar har 21 bokat en studielåda. Jämför vi det med tidigare statistik för utlåning av studielådor så är det en ökning och under år 2019 bokades studielådorna av 6 skolor. Verksamheten utvecklar och utvärderar digitala visningar i mån av resurser och skolmaterial riktat

till lärare och skolelever utvecklas som möjliggör att fler kan ta del av kunskapen om Västmanlands historia.

Ohtsedidh turnerar i länet. Ohtsedidh är en vandringsutställning i samverkan med Dalarnas museum, Läns museet Gävleborg och Gaaltje-sydsamiskt kulturcenter som behandlar samiska kulturyttringar i Mellansverige. Målet är att utställningen har visats i länets alla kommuner innan 2023. Genom detta kan skolelever och övriga invånare i länet ta del av den samiska historien och de samiska spår som finns i länet och i Mellansverige.

Kultur för och med barn och unga är prioriterat inom alla kulturverksamheter. Med detta menas att kulturlivet ska utvecklas med särskilt fokus på barns och ungas rätt till kultur. Region Västmanland finansierar tillsammans med kommunerna Regional Kulturskola Västmanland. Kommunerna i Västmanland har en hög ambition vad gäller musik- och kulturskolan och vill satsa ännu mer än idag för att möjliggöra för fler att ta del av verksamheten.

Västmanlands läns museum bedriver Barnlördag som är en skapande verksamhet för barn och medföljande vuxna. Teman för dessa utgår från kulturhistoria och museets utställningar. Under höst- och sportlov bedrivs lovverksamhet riktad till fritidshem. "Slöjda på lovet" är ett samarbete med Västmanlands läns hemslöjdsförbund. Pedagoger från läns museet och slöjdare besöker biblioteken i kommunerna och genomför drop-in verksamhet för barn på loven där kulturhistoria kopplas till slöjd. Programmet "fruntimmersfika" har fokus på en historisk kvinna från länet. Fruntimmersfika är bokningsbart även utanför museet på "Mötesplatser", bibliotek och äldreboenden. Målgruppen är 60+.

Läns museet har en app för ljudvandringar för att sprida berättelser och kulturhistoria från länet. Under 2022–2024 finns ljudmuseet Skitviken i Västerås som en öppen vandring som kan besökas helt oberoende av museets öppettider. Även på Karlsgatan 2 i läns museet har en ljudvandring lagts till under 2021, den är igång och kommer att utvärderas av studenter från Mälardalens universitet under Q1 2022. För att öka tillgängligheten finns ljudvandring genom läns museets basutställningar på svenska, engelska, finska och arabiska och riktar sig till besökare från 7 år och uppåt. Ljudberättelserna går också att lyssna på även om besökaren inte är på plats i museet. Museet genomför tillgängliga visningar för personer med synnedsättning och för personer med demensdiagnos. Museet genomför också visningar på demensboenden.

När det gäller museets utställningar ligger fokus på samarbeten och utvecklandet av en deltagarkultur. Samarbete sker med Mälardalens universitet, gymnasieskolor, föreningar och olika organisationer för att i första hand ge länsbor möjlighet att uttrycka sig och dela med sig av kunskap, erfarenheter och idéer och låta dem synas och höras i våra lokaler. Målet är att vidareutveckla denna typ av samarbeten vidare för en större bredd samt ökad relevans och aktualitet i våra utställningar. Hösten 2020 öppnade läns museets nya kulturhistoriska makerspace Kraftverket, ett rum för skapande och kreativitet, där möten mellan människor är det centrala. 2021 fick museet extern finansiering för ungdomssatsningen Kostymstudion som kommer att pågå under 2022. I rummet träffas besökare för att skapa, unga och kulturutövare tillsammans, människor med olika kunskap och idéer. Besökare kan mötas och sätta

sig själva i relation till historien, där besökarnas egna uttryck till viss del styr innehållet i rummet. Läns museet vidareutvecklar de fem basutställningarna som på ett lekfullt och interaktivt sätt visar länets historia från forntid till millennieskifte på Karlsgatan 2 i Västerås. Fokus till 2023 ligger på bättre tillgänglighet både till utställningarna på Karlsgatan 2 och genom att ge ännu fler skolor i länet möjlighet att ta del av de pedagogiska lådor som utgår från utställningarnas innehåll.

Region Västmanlands kulturverksamheter undersöker förutsättningar för kulturreSOR i länet till olika kulturaktiviteter tillsammans med Västmanlands lokaltrafik.

Enheterna inom Kultur och Ideell sektor tillsammans med Konstmuseet kommer att utveckla och stärka Karlsgatan 2 som mötesplats och kulturscen för konst och kulturarv för länet och staden tillsammans med Västerås Konstmuseum. Utvecklingsarbetet bygger på tre delar: fysisk miljö, tillgänglighet och synlighet. Ambitionen för Karlsgatan 2 är att vara en flexibel mötesplats för målgruppsinriktade aktiviteter och arrangemang som görs i samverkan med besökarna.

Inför år 2022 ska en fysisk förändring av mötesplatsen vara påbörjad och till viss del avslutad. Fokus under våren 2022 kommer bli att skapa ett kreativt innehåll, som dels förstärker och komplimenterar redan befintlig verksamhet, dels börja formalisera externa samarbeten med främst kulturaktörer för att bidra till att huset blir mer tillgängligt för fler målgrupper.

Tärna folkhögskola ser till deltagarnas behov av kulturupplevelser och skapar exempelvis regelbunden estetisk verksamhet samt föreläsningar. Genom regelbundna friskvårdsaktiviteter skapar Tärna folkhögskola även en god grund för ökat deltagande i olika fritidsaktiviteter.

2.3.1 Sammanställning aktiviteter målområdet Ett tillgängligt Västmanland

Sammanställning av aktiviteter målområdet ett tillgängligt Västmanland som är planerade under 2022. Aktiviteten kan finnas med i fler målområden med anledning av en primär- eller sekundär påverkan inom målområdet eller ett delområde.

- Genomföra arbete inom ramen för aktuell länstransportplan och tillhörande genomförandeplan.
- Inleda arbetet med att upprätta en ny regional gång- och cykelstrategi.
- Fortsatt samverka och verka för en ökad utbyggnad av digital infrastruktur och för en ökad användning av digitala tjänster i Västmanlands län.
- Fortsatt samverka för skolans digitaliseringsutveckling.
- Utreda förutsättningar och former för ett regionalt bredbandsstöd.
- Fortsatt samverka för digitalisering inom vård och omsorg samt välfärdsteknik.
- Verka för en ökad finansiering för digitalisering och utbyggnad av digital infrastruktur från kommunal till EU-nivå
- Förbereda och arbeta med nationellt bredbandsstöd
- Fördjupad kartläggning på kommunalnivå av problem och möjligheter gällande bredbandsutbyggnaden.
- Verka för en utökad finansiering för bredbandsutbyggnad.
- Genomföra efterfrågestimulerande åtgärder.
- Ta fram förutsättningar och modeller för hur ett regionalt bredbandsstöd skulle kunna utformas.
- Genomföra ett antal kunskapshöjande aktiviteter riktade till politiker och tjänstepersoner inom kommun och region, exempelvis konsekvenser av 2G och 3g nedläggningen.
- Skapa förutsättningar för att aktörer verksamma i Västmanland ska kunna ta del av PTS-bredbandsstöd.
- Bedriva mätningar och kartläggning av mobiltäckningen i länet.
- Genomföra programmet regionalt bredbandslyft.
- Utveckla kulturmiljövårdsarbetet i länet, arbeta för att implementera regionens åtaganden i den regionala Kulturarvsstrategin
- Utveckla webbsidan Kulturarv Västmanland.
- Framtagande en ny regional kulturplan.
- Konkretisera förslag för Regional Kulturgaranti.
- Implementera Regional Idrottsplan.
- Driva projektet Arbetsfält för samtida konst.
- Öka tillgängligheten till kulturarvet för barn och unga i Västmanland digitalt.
- Öka tillgängligheten till kulturarvet för barn och unga i Västmanland.
- Stödja Regional Kulturskola Västmanland.
- Utveckla Karlsgatan 2 som mötesplats.
- Undersöka förutsättningar för kulturreSOR i länet till olika kulturaktiviteter.

2.4 Målområde: Ett nyskapande Västmanland genom hållbar tillväxt

Samtliga näringar inom Västmanlands län ska bidra till att skapa arbete, kunskap och stark tillväxt i hela länet. Alla individer ska få likvärdiga förutsättningar att lyckas och det företagsfrämjande systemet behöver förbättras.

För att stödja näringslivets utveckling samt individer och arbetsmarknaden med rätt kompetens och utveckling behövs en bredd av insatser, både lokalt, regionalt och storregionalt (Östra Mellansverige). Gemensam riktning i länet finns i de under 2021 framtagna planerna Affärsplan Västmanland och Kompetensplan Västmanland. Under 2022 kommer Region Västmanland arbeta med att organisera och samordna samverkan med en bredd av aktörer för att skapa delaktighet och mobilisering av insatser för genomförandet av de två planerna.

Verksamheten ansvarar för de regionala tillväxtmedlen (1:1 anslaget). Dessa kommer att användas till företagsstöd, projektmedel och kommersiell service på landsbygden. Arbetet med att se till att dessa medel bidrar till hållbar utveckling kommer att fortsätta under 2022.

Verksamheten ska tillsammans med olika innovations- och företagsfrämjande aktörer utveckla kunskapen och stödet till företag i länet för en hållbar omställning (ekonomisk, social och ekologisk) i näringslivet. Här är bland annat medfinansiering med EU:s React fond till utvecklingsprojekt för grön omställning och projektet Omställning Västmanland viktig. I det senare ingår bland annat att ta fram särskilda företagsstöd, kunskapsbyggande träffar med organisationer inom det innovations- och företagsfrämjande systemet liksom hållbarhetsintegrering av planer samt projektmedel och företagsstöd (1:1 anslag).

Verksamheten ska också tillsammans med olika innovations- och företagsfrämjande aktörer utveckla kunskapen och stödet till företag i länet för en digital omställning och mognad. Detta arbete sker både genom företagsstöd, digitaliseringsrådgivning men kan också komma att ske genom större digitaliseringssatsningar inom t ex AI. Region Västmanland fortsätter arbetet att positionera länet nationellt och internationellt. Detta sker bland annat genom myndighetsdialoger, genom prioriteringar av projektmedel till strategiskt viktiga projekt och utvecklingsmiljöer i länet samt genomförande av kommunikationsinsatser enligt kommunikationsplan.

Verksamheten är den regionala samordnaren för länets besöksnäring och dess främjande organisationer. Detta sker bland annat som sammankallande för Nätverket för turismansvariga och samordning av länets ledhuvudmän.

Det samlade arbetet som Regionala utvecklingsförvaltningen och verksamheten för näringsliv och kompetensförsörjning utför syftar till att leda och bidra till RUS-mål #20: God ekonomisk utveckling.

2.4.1 #14 Öka den regionala ekonomiska förnyelseförmågan

För att nå en hållbar tillväxt behövs en hög förnyelse och utvecklingsförmåga. Regionala utvecklingsförvaltningen arbetar strategiskt och operativt för en god samordning mellan akademi, näringsliv, ideell och offentlig sektor liksom det

innovations- och företagsfrämjande systemet, vilket är en förutsättning för att skapa ett gott utvecklingsklimat. Att öka kunskap och intresse för entreprenörskap hos unga i skolan, nyanlända och kvinnor är också viktigt för utveckling av nya och befintliga företag i länet och den regionala ekonomiska förnyelseförmågan.

Region Västmanland kommer att prioritera och kraftsamla inom de områden där Västmanlands län har unik kapacitet idag och möjlighet att fortsätta utvecklas för framtida global excellens, så kallad smart specialisering, och skapa möjligheter att ta oss an viktiga samhällutmaningar både regionalt och globalt. Smart specialisering korskopplar sektorer, branscher, tekniker och företag får ny kompetens och utvecklingsmöjligheter. Detta arbete utvecklar länets styrkor enskilt och tillsammans, vilket ger nytänkande och starka forsknings och innovationsmiljöer, starka företag samt framtätsyftande projekt och investeringar.

Region Västmanland leder det gemensamma arbetet med smart specialisering tillsammans med övriga regioner inom Östra Mellansverige och driver på utvecklingen inom länets egna styrkeområden och stödjer forskning, investeringar och utvecklandet av ett gott innovationsklimat i länet. Arbetet innefattar ett aktivt mobiliseringsarbete i syfte att skapa förutsättningar för sektorsövergripande satsningar som adresserar de gemensamma utmaningsområdena i Östra Mellansverige i strukturfondsperioden 2021–2027. Utöver strukturfondsfinansiering kommer Region Västmanland inom ÖMS-samarbetet också arbeta för mobilisering av projekt och ökad finansiering från andra EU-fonder så som Digital Europe, Horizon Europe med flera. Genom stöd från Europeiska socialfonden stärker vi också individer och företag med kompetensinsatser som leder till bättre förmåga till ökad ekonomiska förnyelseförmågan.

De gemensamma utmaningsområdena där regionerna i Östra Mellansverige har särskilda styrkor och förmågor är morgondagens energilösningar, smart industri, hållbar livsmedelsförsörjning och life science med fokus på välfärdsteknik vilket alla har tydliga kopplingar till samhällsutmaningar och hållbar tillväxt och utveckling.

Verksamheten bidrar till utvecklingen av en hållbar besöksnäring i en region där det erbjuds goda förutsättningar och är attraktivt att driva turismverksamhet. Detta sker genom utvecklande insatser inom digitala kanaler, hållbarhet och bättre gästupplevelser samt produktutveckling och försäljning. Verksamheten driver tematisk destinationsutveckling, inom till exempel naturturism, genom egna externt finansierade projekt och i samverkan med andra organisationer. Ett agilt arbetssätt används för att snabbt och effektivt kunna agera utifrån besöksnäringens särskilda behov och förutsättningar i pandemins spår.

2.4.2 #15 Öka andelen exporterade företag

För att Västmanland ska fortsätta vara ett framträdande exportlän och internationellt attraktivt behöver fler av länets små och medelstora företag inkluderas i de globala värdekedjorna. Det möjliggörs bland annat genom att förvaltningen fortsätter att skapa gynnsamma förutsättningar för att länets universitet (MDH/U och SLU), forskningsinstitut, länets starka och internationellt erkända kluster, innovationsmiljöer samt kunskapsnätverk aktivt kan axla detta arbete. Det export- och internationaliseringsfrämjande arbetet kommer under 2022–2023 att samordnas

ännu närmare det innovations- och företagsfrämjande aktörssystemet och smart specialiseringsarbetet både regionalt och nationellt med till exempel Business Sweden, Tillväxtverket, Vinnova och Svenska Institutet.

Region Västmanland fortsätter att utveckla den regionala exportsamverkan, finansiera internationaliserings och investeringsfrämjande projekt och utvecklingsmiljöer och synkronisera de exportfrämjande aktörer i det företagsfrämjande systemet.

2.4.3 #16 Förbättrat företagsklimat

Det är viktigt att företagare i hela länet har goda förutsättningar att starta och utveckla företag, både i städer och på landsbygden. Ett bra näringslivsklimat på lokal och regional nivå gör att fler driver konkurrenskraftiga företag.

Nätverket med Västmanland kommuners näringslivschefer som Region Västmanland sammankallar lyfter frågor om gemensamt arbete för att utveckla konkurrenskraftigt företagsklimat i kommunerna. Förvaltningen ska tillsammans med länets kommuner utveckla arbetet för ett stärkt företagsklimat. Förvaltningen sammankallar också nätverket för turismansvariga med syftet att samordna insatser för länets besöksnäring.

Nätverken tar även upp hur insatser som finansieras av Region Västmanland bättre kan nå ut till företag i kommunerna. De insatser som Region Västmanland finansierar med 1:1-anlagen följs bland annat upp utifrån hur dessa når ut geografiskt i länet och även hur dessa når underrepresenterade grupper. Företagsstöden kommer under år 2022–2023 anpassas för att nå fler företag geografiskt och fler underrepresenterade grupper. Ett samarbete har inletts med Almi, där de tillhandahåller Region Västmanlands och Tillväxtverkets affärsutvecklingscheckar (en form av ekonomiskt bidrag) i syfte att nå ut bredare till små och medelstora företag i hela länet. Arbetet fortsätter under 2022 och kommer att utvärderas under 2023.

Det ska finnas en tydlig vilja och förmåga hos offentliga och privata aktörer att stötta företagens utveckling i hela kedjan från nyföretagande till starkt växande företag.

De insatser som Region Västmanland finansierar med de så kallade 1:1-anlagen följs bland annat upp utifrån hur dessa når ut geografiskt i länet och till underrepresenterade grupper. Under 2021 har ett specifikt arbete gjorts med Regionens företagsstöd utifrån vetskapen att kvinnor inte söker eller får företagsstöd i samma utsträckning som män. Arbetet kommer fortsätta under 2022 med ambitionen att företagsstöden på sikt ska nå fler och underrepresenterade grupper. Att ekonomiskt stödja kommersiell service är viktigt för en levande landsbygd. Under 2022 tas ett nytt serviceprogram för kommersiell service fram.

Det är centralt att företagen i länet har goda förutsättningar att utvecklas, både i mindre och större samhällen och på landsbygderna. Det finns en stor potential i att fler kvinnor, utlandsfödda och ungdomar väljer att bli entreprenörer och bidrar till ett starkt nyföretagande inom alla branscher. Innovationskraften hos de kvinnor och män som startar sociala företag tas tillvara och bidrar till samhällsnytta.

Att ekonomiskt stödja kommersiell service på landsbygden är fortsatt angeläget och under 2022 kommer ett nytt serviceprogram att tas fram.

Det finns ett behov av att fler väljer att bli entreprenörer och bidra till ett starkt nyföretagande inom alla branscher, särskild potential finns bland kvinnor, utlandsfödda och ungdomar. Ett gemensamt upplägg för nyföretagarrådgivning har under 2021 etablerats och ger ett tillgängligt stöd i hela Västmanland till personer som funderar på att starta eller har startat företag. Samarbetet mellan näringslivsfrämjande aktörer så som Nyföretagarcentrum, Almi, Coompanion, Ung Företagsamhet, kommunerna med flera tas vidare under 2022 för att fortsatt utveckla nyföretagarstödet.

Innovationskraften hos de kvinnor och män som startar och driver sociala företag bidrar till samhällsnytta och möjligheter till nya satsningar inom socialt företagande i länet inventeras och initieras då möjligt.

Innovation, anpassningsförmåga och kreativitet har en avgörande betydelse för länet. Det krävs satsningar på ökad tillgång till kunskap, och kommunikation samt ett brett kulturutbud och kreativitet för att få resultat.

Professionella kulturskapare är betydelsefulla för ett rikt kulturliv, och finns inom alla konstarter och arbetar enskilt och i grupper. De arbetar ofta både lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Det behöver finnas förutsättningar på kommunal och regional nivå för kulturskapare och fria grupper ska ges förutsättningar att verka i länet. Kultur och ideell sektor arbetar för att synliggöra professionella kulturskapares betydelse för kulturella och kreativa näringar i Västmanland och stödjer initiativ som kan bidra till att utveckla näringen. Det innebär att långsiktigt formalisera och utveckla konstområdesövergripande dialoger med länets professionella kulturskapare.

Arbetsfält för samtida konst involverar yrkesverksamma konstnärer för vilka projektet möjliggör nya arbetstillfällen, nya platser att verka i samt genererar nya samarbetsmöjligheter inom kommunerna, något som stärker konstområdets utveckling i länet. Genom konkreta konstprojekt och aktiviteter i varje kommun så visas kraften i och betydelsen av konstnärlig frihet på den plats där målgrupperna själva lever och verkar. Kulturen är en drivande faktor för samhällsutvecklingen genom att kulturhistoriska platser kan utvecklas för näringsliv, boende, bildning och rekreation. Kulturskaparna är en resurs i detta arbete.

Att öka kunskap och intresse för entreprenörskap hos unga i skolan är viktigt för utveckling av nya och befintliga företag i länet.

Genom att fokusera på skapande skola arbetar kulturutveckling i samverkan med länets kommuner att skapa förutsättningar för att utveckla en kreativ mötesplats där barnen och personalen kan möta kulturpedagoger och professionella kulturskapare inom olika kulturområden. En plats som de kan återvända till regelbundet.

Företag och entreprenörer som bygger sin verksamhet på kultur och kreativitet representerar viktiga näringar för Västmanland. Genom sin koppling till det kulturella

fältet bidrar dessa aktörer starkt till Västmanlands attraktivitet, livsmiljö och samhällsutveckling.

Kulturutveckling arbetar för att utveckla befintliga och nya mötesplatser där företagare, entreprenörer och aktörer inom kultursektorn samt företrädare för den offentliga sektorn möts. Genom dessa möten skapas förutsättningar för nya samarbeten och samverkan mellan aktörer. En sådan mötesplats är Kulturlabbet.

Film och rörlig bild är ett konstnärligt audiovisuellt område som har en stark tillväxt globalt. Film är en näring som kan attrahera både uppmärksamhet och kapital till en region, både nationellt och internationellt. Samtidigt är det tydligt att de regionala insatserna blir allt viktigare och i många fall är helt avgörande. För att kunna värna om konstnärlig kvalitet, mångfald och återväxt på filmområdet behöver förutsättningarna förbättras för att filmarbetare ska kunna verka och bo kvar i Västmanland. Tillsammans med kommunerna i länet har projekt startats för att etablera ett regionalt resurscentrum för film, som en operativ resurs för vidareutveckling av filmen som konstform och erbjuda teknikstöd, branschexpertis och kompetensutveckling.

Region Västmanland och kommunerna har möjlighet att bevilja bidrag till organisationer och föreningar. Många professionella kulturskapare driver verksamheten i olika företagsformer som är beroende av lokala, regionala och statliga stöd för utveckling av sin verksamhet. Region Västmanland delar ut kulturbidrag, kulturstipendier och hedersgåvor som stöd för personer, föreningar och organisationer som arbetar för kulturen i Västmanland. Varje år ger Region Västmanland bidrag till kulturprojekt i länet för att stödja nytänkande inom kulturområdet.

2.4.4 #17 Öka andelen elever som fullföljer sina studier med godkänt resultat

Skolresultaten måste stärkas och den grundläggande utbildningsnivån i länet behöver höjas för att länet ska kunna ligga i framkant. En grundförutsättning för att uppnå en god matchning på arbetsmarknaden är att barn och unga når skolframgång och genomgår grundskola och gymnasiestudier med godkända resultat. Region Västmanland främjar skolutveckling i länet i nära samverkan med skolhuvudmän via Skolchefsnätverket och andra berörda aktörer, såsom Mälardalens universitet. Vi ser att det finns ett behov av att arbeta vidare med KAA-nätverk och det nätverk för vuxenutbildning som bedrivs. Vidare är det viktigt att stärka genomströmningen i alla utbildningsformer inom det offentliga utbildningssystemet.

Frågor som är prioriterade av Skolchefsnätverket är bland annat kompetensförsörjning i förskola och skola, digitalisering och elevhälsa.

Mer kring Region Västmanlands arbete med skolframgång och hälsofrämjande skola finns beskrivet under målområdet Välmående Västmanland.

För att öka andelen elever som klarar sina studier med godkända resultat krävs samverkan på flera plan. Många av de satsningar som görs inom kompetensförsörjning landar in i samverkan kring detta. Projektet #Vägled avslutades i december 2021 och resultatet av de metoder som detta projekt har testat

kommer att ta lärdomar ifrån i arbetet framåt under 2022. Lärdomar från projektet tas vidare in i en ny ansökan till framtida projekt. Projektet Vågar framåt är en gemensam satsning med andra verksamheter inom förvaltningen för att främja hälsa och öka grundläggande utbildning hos individer i länet.

Tärna folkhögskolas långa kurser bidrar till att öka andelen kursdeltagare som fullföljer sina studier med godkända resultat, genom att skapa förutsättningar för lärande som möter människors behov av sammanhang, insikt och personlig utveckling.

2.4.5 **#18 Öka andelen företag och organisationer som upplever att de har lätt att hitta rätt kompetens vid rekrytering**

En viktig del i arbetet med kompetensförsörjning är att identifiera och samordna samarbetsytor för utbildning och näringsliv. Region Västmanland driver Västmanlands Kompetensråd, som är ett strategiskt råd i syfte att uppnå bättre resultat och resursutnyttjande inom det regionala kompetensförsörjningsarbetet och matchningen på arbetsmarknaden i Västmanland.

Två utvecklingsinsatser görs inom ramen för projekten Kompetenslyft för Sverige samt Besökskraft, där anställda inom industrin respektive besöksnäringen deltar i kompetensutveckling. Satsningarna bidrar även till att undersöka och stärka företagens arbete med strategisk kompetensförsörjning och breddad rekrytering.

Utbildningar bör planeras utifrån det regionala och lokala arbetslivets behov för att stärka utvecklingen av näringsliv och offentlig sektor i länet. För att detta ska vara möjligt krävs att alla berörda aktörer i Västmanland samarbetar där region Västmanland, utbildningsaktörer, branscher och arbetsgivare är centrala.

Relevanta kunskapsunderlag och analyser är centrala utgångspunkter för att gemensamt kunna agera i frågor gällande länets kompetensförsörjning, inte minst för att kunna anpassa utbildningar utifrån det regionala arbetslivets behov.

Region Västmanland ska arbeta för att synliggöra goda exempel på hur arbetsgivare arbetar med kompetensutveckling samt främja dialog och nätverk som samtalar kring framtida kompetenser.

Ett fortsatt arbete för ett väl fungerande och jämställd studie- och yrkesvägledning kommer att pågå i det regionala kompetensförsörjningsarbetet. En satsning kring att kompetensutveckla pedagogisk och arbetsmarknadspersonal i arbetsmarknadskunskap och framtidens kompetensbehov i länet påbörjas under 2022.

2.4.6 **#19 Öka andelen sysselsatta**

För länets långsiktiga utveckling, det vill säga ekonomisk, social och ekologisk hållbar tillväxt, är det viktigt att tillgodose näringslivets och de offentligas behov av och möjlighet till förnyelse och kompetensförsörjning.

De regionala 1:1 anslagen kommer under 2022 och 2023 att till viss del finansiera och följa upp storregionala (Östra Mellansverige) projekt, bland annat Smart Tillväxt (Almi) och Växtzon/ Ömsint (Create), som på olika sätt arbetar för att stärka konkurrenskraften i små och medelstora företag med syfte att öka antalet sysselsatta.

Tärnas utbildningar bidrar till att skapa förutsättningar att öka andelen sysselsatta. Genom folkbildningen stärker människor sina förutsättningar att få jobb, hitta motivation eller skaffa sig behörighet för vidare studier. God ekonomisk utveckling uppnås genom ökad sysselsättning där kursdeltagare med avslutad utbildning kan bidra till samhället genom en anställning.

Verksamheten folkhälsa kommer under 2022 att fortsätta sprida kunskap om grupper med svag anknytning på arbetsmarknaden, deras livsvillkor och hälsoutveckling. Genom spridning i befintliga nätverk och pågående processer är ambitionen att öka kunskapen och därmed stärka förutsättningar för bättre etablering och anknytning till arbetsmarknaden för dessa grupper.

Genom att ta tillvara på människans olika kapaciteter att kunna utvecklas och hållas livet, så behövs välståndet, den sociala sammanhållningen och integrationen förbättras samt uppnå minskad arbetslöshet och ökad sysselsättning. Det handlar om att validera, kompetensutveckla och synliggöra den personal som finns. Det handlar också om att ta tillvara på det tillskott av kompetens och arbetserfarenhet som nyanlända har. För att möta de demografiska utmaningarna är det av största vikt att integrera nyanlända på arbetsmarknaden.

Region Västmanland kommer fortsätta driva på och stödja utvecklingsarbetet med validering tillsammans med ansvariga aktörer i länet samt medverka och sprida kunskap i relevanta forum. Under 2022 ska genomförandet av en regional utvecklingsplan i projektet Valideringslyftet påbörjas. En nationell och regional infrastruktur för validering i arbetsliv och utbildning som syftar till att utveckla ett kartläggningsverktyg för att identifiera utvecklingsområden och skapa regionala handlingsplaner inom validering.

Region Västmanland sammankallar länets Vuxenutbildningsnätverk där dialog förs med länets kommuner och arbetsförmedlingen om vuxenutbildningen i länet. Bland annat diskuteras lärcentra och tillgång till utbildningar, Jobbspår och Yrkesvux. Vuxenutbildningsnätverket underlättar för samverkan mellan Region Västmanland, arbetsförmedlingen och kommunerna i länet när det gäller att synliggöra behov och se till hela länet. Under 2022 planeras samverkan med arbetsmarknadsenheterna i kommunerna för att hitta nya vägar och fler möjligheter för inträde på arbetsmarknaden för utsatta grupper.

För att utveckla länets attraktivitet och för att möta framtida demografiska utmaningar behöver alla arbetsgivare arbeta aktivt för en god och hållbar arbetsmiljö. En nyckelfaktor för detta är ett gott ledarskap som främjar både hälsa, effektivitet och prestation.

För att bidra till länets attraktivitet och ett hållbart och långt arbetsliv behöver hälsofrämjande insatser i arbetslivet och gentemot den arbetsföra delen av

befolkningen öka. De hälsofrämjande insatserna behöver även inkluderas i insatser som handlar om att möta kompetensbristen på arbetsmarknaden och klara omställningar. Under 2022 kommer verksamheten folkhälsa fortsätta identifiera faktorer med betydelse för hälsan kopplat till ett hälsofrämjande och inkluderande arbetsliv. Dessutom kommer verksamheten verka för ett länsövergripande samarbete, tankesmedja, för en "regional samling för ett hälsofrämjande och inkluderande arbetsliv". Ett arbete som kommer ske i dialog och samverkan med andra sakkunniga inom den regionala utvecklingsförvaltningen och i länet i övrigt.

2.4.7 #20 God ekonomisk utveckling

Genom att aktivt arbeta med de områden där Västmanlands län har kapacitet att bli bäst, så kallad smart specialisering, skapas möjligheter att ta oss an viktiga samhällsutmaningar. Inom länets styrkeområden sker kopplingar där sektorer och företag får ny kompetens och ser nya möjligheter. På det sättet utvecklas våra styrkor, vilket ger nytänkande och starka forsknings och innovationsmiljöer, starka företag samt framåtsyftande projekt och initiativ.

Region Västmanland leder det gemensamma arbetet med smart specialisering, tillsammans med övriga regioner inom Östra Mellansverige samt driver på utvecklingen inom länets egna styrkeområden. Arbetet kommer innefatta ett aktivt mobiliseringsarbete i syfte att skapa förutsättningar för sektorsöverskridande satsningar som adresserar de gemensamma utmaningsområdena i Östra Mellansverige i den strukturfondsperioden som inleddes 2021. De gemensamma utmaningsområdena där regionerna i Östra Mellansverige har särskilda styrkor och förmågor är morgondagens energilösningar, smart industri, hållbar livsmedelsförsörjning och life science/välfärdsteknik. Här kommer industrin och viktiga delar inom akademi/institut och offentlig sektor (kommuner, regioner, myndigheter) involveras. Västmanlands innovativa miljöer och organisationer/kluster inom dessa områden kommer också involveras som aktiva parter att utveckla detta arbete. Vidare genomförs ett arbete för att stärka länets styrkor energi och järnväg. Det sker tillsammans med organisationer i flera län. Detta för att utveckla kopplingen mellan elektrifiering, energi och mobilitet till ett internationellt starkt område.

2.4.1 Sammanställning aktiviteter målområdet Ett nyskapande Västmanland genom hållbar tillväxt

Sammanställning av aktiviteter målområdet ett nyskapande Västmanland genom hållbar tillväxt som är planerade under 2022. Aktiviteten kan finnas med i fler målområden med anledning av en primär- eller sekundär påverkan inom målområdet eller ett delområde.

- Stödja små och medelstora företag i den digitala omställningen.
- Planering och mobilisering av ny programperiod för Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden.
- Utveckla och leda smart specialiseringsarbetet tillsammans inom Östra Mellansverige.
- Utveckla den regionala exportsamverkan med regionens aktörssystem.
- Gemensamt arbete med kommunerna för att utveckla företagsklimatet.
- Fortsatt utveckla företagsrådgivningen.
- Fortsatt arbete med att positionera länet nationellt och internationellt.
- Initiera insatser för socialt företagande.
- Stödja processen med Regionalt resurscentrum för film.
- Verka för att fler obehörig personal inom pedagogiska yrken ska bli behöriga (?)
- Färdigställa handlingsplanen för kompetensförsörjning.
- Fortsatt driva Västmanlands kompetensråd.
- Fortsatt driva projekten Kompetenslyft för Sverige samt Besökskraft.
- Utveckla webbplatsen Västmanlands Kompetensportal.
- Driva projektet #Vägled.
- Skapa samverkan för att hitta nya vägar och fler möjligheter för inträde på arbetsmarknaden. för utsatta grupper.
- Bidra i projektet Valideringslyft - en nationell och regional infrastruktur för validering i arbetsliv och utbildning.
- Utveckla företags- och organisationsnätverk, Tärna folkhögskola.
- Utifrån samhällets och individernas behov skapa fler yrkesinriktade utbildningar på Tärna folkhögskola.
- Initiera dialoger kring ett hälsofrämjande och inkluderande arbetsliv.
- Leda smartspecialiseringsarbetet.

3 Samverkan och nätverk

3.1 Strategier och planer

Verksamheten arbetar mot de mål som finns i Regionplanen, Förvaltningsplanen och i Regionala utvecklingsstrategin. Andra centrala mål och styrande dokument är exempelvis:

- Agenda 2030
- Aktuell EU-budget och strukturfondsprogram
- Aktuell Nationell Strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft
- Strategi för hälsa, SKR
- Regeringens årliga villkorsbeslut
- Regleringsbrev anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder
- Region Västmanlands hållbarhetsstrategi 2020–2030
- Framtidens hälso- och sjukvård 2030
- Regional Kulturplan
- Regional Kulturarvsstrategi
- Affärsplan Västmanland
- Regional digital agenda
- Utvecklingsplan Tärna, Framtidens folkhögskola 2030
- Länsplan för regional transportinfrastruktur
- Trafikförsörjningsprogram Västmanland

3.2 Samverkansarenor

Regionen har ett stort antal samverkansytor/arenor både på lokal, regional, storregional, nationell och EU-nivå.

3.2.1 Samverkan nationell nivå

Stockholmsregionens Brysselkontor

Stockholmregionen samverkar i EU-frågor och är aktiva i Bryssel genom föreningen Stockholmregionens Europaförening (SEF) där Region Västmanland är associerad medlem. Avsikten med ett gemensamt Brysselkontor för Stockholmregionen är att främja medlemmarnas gemensamma politiska intressen genom att samverka i frågor som rör regionens förhållande till Europeiska unionen. Till de prioriterade frågorna hör att följa arbetet inom EU:s institutioner och EU:s lagstiftningsprocesser och skapa kontakter med beslutsfattare och institutioner i syfte att påverka EU:s politik och programinnehåll. De ska även bidra till att förtroendevalda och tjänstemän i medlemmarnas organisationer får tidig information om relevanta EU-initiativ.

Genomförande av Region Västmanlands EU-strategiska arbete

Region Västmanlands arbete med EU-relaterade frågor tar sin utgångspunkt ur flera perspektiv. EU stödjer utvecklingen i Europas regioner genom strukturfonder, territoriella program, ram- och sektorsprogram och dessa ger möjligheter till utveckling och tillväxtarbete för Region Västmanlands verksamheter.

Region Västmanlands EU-arbete är inriktat på tre huvudområden:

Förankringsarbete

Region Västmanland tar ett regionalt ansvar för att förankra EU-frågor med länets kommuner, samarbetspartners och övriga aktörer och intressenter i Västmanlands län. Detta görs bland annat via nätverksträffar, utskick av nyhetsbrev och genomförande av informationsdag om EU-fonderna tillsammans med Samordningsförbunden, länsstyrelsen samt förvaltande myndigheter.

Stöttande funktion till Region Västmanlands verksamheter

EU-arbetet i Region Västmanland handlar om att stötta verksamheterna i processerna vad gällande de fonder, verktyg och program som är relevanta för länets utveckling. Det är av stor vikt med tydlig koppling till verksamheterna och att utgå från verksamheternas faktiska behov. När nya EU-program ska utformats är det viktigt att dessa skrivs fram och får den inriktning som är relevant för Region Västmanlands behov och utmaningar, vilket görs i samverkan med ÖMS-samarbetet.

Påverkansarbete

Alla beslut som tas på EU-nivå påverkar regionens utveckling. För att kunna skapa förutsättningar för förändringar inom EU i sakfrågor som har betydelse för Region Västmanlands konkurrenskraft och position krävs ett påverkansarbete, vilket kan göras exempelvis genom strategiska allianser med andra regioner. För att kunna bedriva ett framgångsrikt påverkansarbete är det av betydelse att bevaka vad som sker i vår omvärld samt vara proaktiv och ha god framförhållning i frågor som har betydelse för Region Västmanland tillväxtarbete.

Mälardalsrådet

Mälardalsrådets uppgift är att vara forum för samverkan i strategiska frågor där arbetet drivs genom gemensamma målbilder och samsyn kring färdriktningen. Det övergripande målet för Mälardalsrådet är att främja utvecklingen av Stockholm-Mälardalsregionen, och vara en mötesplats för politik, näringsliv och akademi i storregionala utvecklingsfrågor. Mälardalsrådets prioriterade områden är infrastruktur och transporter, strategisk kompetensförsörjning samt internationella jämförelser. Dessa områden får sitt mandat av Mälardalsrådets styrelse och drivs i processform av Mälardalsrådets kansli tillsammans med politiker och tjänstemän inom regioner och kommuner.

SKR

SKR (Sveriges kommuner och regioner), är en arbetsgivar- och intresseorganisation som är en medlemsorganisation för alla kommuner, landsting och regioner. SKR:s uppgift är att stödja och bidra till att utveckla kommuner, landsting och regioners verksamhet. Både tjänstepersoner och politiker från regionen deltar i en stor mängd nätverk, styrelser, arbetsgrupper och projekt inom ramen för SKR:s verksamhet.

Reglab

Reglab är ett forum för lärande om regional utveckling. Här möts regioner, myndigheter, forskare och andra för att lära sig mer. Inom Reglab drivs gemensamma utvecklingsprojekt, fördjupade regionala analyserna och erfarenhetsutbyte. Reglab har 24 medlemmar: 21 regioner/län, Vinnova, Sveriges Kommuner och Landsting (SKR), och Tillväxtverket. Under 2022 kommer det bland annat bedrivas projekt kring regionalt utvecklingsarbete, regional fysisk planering samt kompetensförsörjning. Inom Reglab finns även nätverk för olika kompetenser inom regional utveckling såsom strateger som arbetar med den regionala utvecklingsstrategin och för samhällsanalytiker.

Nationella nätverk för bredbands- och digitaliseringskoordinatorer

Digitalisering, bredband och digitalinfrastruktur är frågor som måste hanteras både på EU-nivå, nationell, regional och kommunal nivå. De regionala bredbands- och digitaliseringskoordinatorerna är länken mellan dessa nivåer. Arbetet bedrivs genom påverkansarbete och omvärldsbevakning för att på olika sätt tillvarata regionala intressen så som till exempel eventuella stöd på EU- och nationell nivå. Bredbandsforum administrerar ett nationellt nätverk för bredbandskoordinatorer. Vidare finns ett nätverk bestående av sex Mellansvenska bredbandskoordinatorer. Ett nytt beslut från näringsdepartementet om fortsatt nationellt nätverk för digitaliseringskoordinatorer togs och gäller mellan 2021–2025. Inom regionen är koordinatorerna sammankallande för olika nätverk som till exempel nätverket för kommunala IT-strateger, nätverket för kommunala bredbandssamordnare och länsstyrelsen.

3.2.2 Samverkan med länsstyrelsen

Region Västmanland har en överenskommelse med länsstyrelsen som beskriver samverkan inom ett flertal områden. Beröringspunkterna mellan verksamheterna är många, exempelvis inom miljö- och klimat, integration, jämställdhet, våld i nära relationer, livsmedel, bostadsbyggande, bredband och landsbygdsfrågor för att nämna några viktiga samverkansområden. Samarbete sker både inom olika projekt och nätverk och kring mer strategiska frågor. Region Västmanland medverkar även i många av de råd som länsstyrelsen driver.

3.2.3 Samverkan med andra regioner

Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft

Regeringen inrättade juni 2015 ett forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft med syfte att uppfylla den nationella strategin för 2015–2020. I forumet ingår politiker och tjänstemän från alla regioner. Målet med forumet är att göra det regionala tillväxtarbetet mer effektivt och resultatinriktat. Forumet möjliggör detta genom att ge tillfälle till ökad dialog, samverkan, lärande och kunskapsspridning mellan företrädare för regionerna, regeringen och berörda statliga myndigheter. Forumet möts åtta gånger per år, fyra möten för nominerade politiker och fyra för utvalda tjänstepersoner.

Samverkan inom Östra Mellansverige (ÖMS)

Samverkan och planering i Östra Mellansverige (ÖMS) syftar till samsyn kring de storregionala utgångspunkterna för regional utveckling och annan rumslig planering för hela ÖMS. En förväntan är att det leder till bättre resultat och är mer resurseffektivt än om varje län driver sina egna utvecklingsprocesser utan koordinering med övriga län. En annan viktig ledstjärna är att dra nytta av Stockholmsregionens befolkningsmässiga, ekonomiska och politisk tyngd i ÖMS som helhet. ÖMS mångfald av såväl boendemiljöer som näringsmässig specialisering är en viktig drivkraft för att ta tillvara potential i en mer sammankopplad region.

ÖMS Strukturfondssamarbete

Västmanland ingår i den NUTS-region, d.v.s. EU:s indelning av Europa i regioner, som benämns Östra Mellansverige (ÖMS). De fem regioner som ingår i ÖMS är Uppsala, Sörmland, Östergötland, Örebro och Västmanland. Strukturfonderna omfattar fonder där fokus är på den Europeiska regionala utvecklingsfonden som förvaltas av Tillväxtverket och Socialfonden som förvaltas av Svenska ESF-rådet. Det finns en samverkansstruktur för arbetet när det gäller EU:s strukturfonder i Östra Mellansverige. Samarbetsfrågor förankras med och styrs av en politisk styrgrupp med representanter från de medverkande regionerna och det sker även ett intensivt samarbete mellan de medverkande regionernas tjänstemän. Samarbetet syftar till att, med stöd i fonderna och eget arbete hos regionalt utvecklingsansvariga i de fem regioner som omfattas, nyttja fonderna för investeringar i strukturuomvandling och effekter som når ut i näringslivet och i samhället bredare. Exempel på mål med arbetet är att stärka forskning och innovation, öka konkurrenskraften för små och medelstora företag, stödja övergången till koldioxidsnål ekonomi i alla sektorer såväl som kompetensutveckling, sysselsättningsåtgärder och integrationsinsatser. Idag finns exempelvis ett starkt utvecklat samarbete kring smart specialisering.

Under 2021 pågick ett intensivt arbete med att förbereda inför den kommande strukturfondsperioden (2021–2027). Program och handlingsplaner samt hur arbetet ska organiseras diskuterades och bildar en grund för det kommande arbetet.

3.2.4 Samverkan mellan länets kommuner och Region Västmanland - tjänstepersonsnivå

Förvaltningen ansvarar för flera regionala chefsnätverk och samverkansgrupper som alla är viktiga delar i den regionala samverkans- och stödstrukturen utifrån det regionala utvecklingsansvaret.

- **Regionala ledningsgruppen**

Den regionala ledningsgruppen leds av regiondirektören tillsammans med den regionala utvecklingsdirektören och består i övrigt av länets kommunchefer samt länsstyrelsens länsråd. Regionala ledningsgruppen bereder ärenden till strategisk regional beredning (SRB) och fungerar som styr- och referensgrupp för de övergripande processerna kopplat till regionala utvecklingsstrategin och Nära vård.

- **Näringslivschefsnätverket**

Näringslivschefsnätverket är ett nätverk för att bättre kunna möta utmaningar och behov på lokal och regional nivå genom samordning och gemensamma utvecklingsinsatser. Nätverket är också en mötesplats för ömsesidigt erfarenhetsutbyte som främjar kommunernas och Region Västmanlands näringslivsarbete.

- **Chefsforum**

Chefsforum är en gemensam regional ledningsgrupp med utsedda chefer inom Region Västmanland och samtliga socialchefer från länets tio kommuner. Två gånger om året hålls också chefsforum barn och unga där länets skolchefer medverkar. Chefsforum är ett beslutande organ och behandlar samverkans- och utvecklingsfrågor som är gemensamma för Region Västmanland och länets kommuner.

- **Socialchefsnätverket**

Socialchefsnätverket är en samverkansarena där länet socialchefer ingår. Det finns flera samverkansarenor inom olika verksamhetsområden där chefer inom kommunens socialtjänst, vård och omsorg och hälso- och sjukvård samverkar. Till exempel nätverk för individ och familjeomsorgschefer, vård och omsorgschefer samt chefer inom funktionshinderområdet. Dessa nätverk är arenor för erfarenhetsutbyte, utvecklings- och samverkansfrågor.

- **Skolchefsnätverket**

Skolchefsnätverket är en samverkansarena där chefer inom skola och utbildning samverkar. Nätverket är en arena för erfarenhetsutbyte, utvecklings- och samverkansfrågor.

- **Kultur- och fritidschefsnätverk**

Regionen driver Kultur- och fritidschefsnätverk med representanter för de regionala kulturverksamheterna som ingår i samverkansmodellen. Syftet är att stödja den kulturpolitiska dialogen i länet och nätverket behandlar samverkans- och utvecklingsfrågor som bedöms vara gemensamma för Region Västmanland, kulturinstitutioner och länets kommuner.

3.2.5 Samverkan med andra aktörer och organisationer

Storregionala kollektivtrafikfrågor

Ansvaret för länets kollektivtrafik ligger inom Region Västmanland hos kollektivtrafikförvaltningen. Kollektivtrafiken bidrar till regional utveckling på många sätt, inte minst genom att möjliggöra arbets- och studiependling. Infrastrukturen är en mycket viktig förutsättning för en väl fungerande kollektivtrafik och därför finns ett nära samarbete mellan regionala utvecklingsförvaltningen och kollektivtrafikförvaltningen kring infrastruktur och kommunikationer. Samverkan med angränsande län sker främst genom samägandet av MÅLAB, Tåg i Bergslagen och Svealandstrafiken AB.

Samordningsförbunden i Västmanlands län

Samordningsförbunden i Västmanland är en arena för gemensamma beslut, finansiering och utvecklingsarbete inom rehabiliteringsområdet för myndigheterna försäkringskassan, arbetsförmedlingen, Region Västmanland och kommunerna i Västmanlands län. Genom en enklare och mer effektiv organisering av gemensamma rehabiliteringsinsatser är målet att individer med behov av stöd från flera myndigheter ska få de bästa förutsättningar för ett självständigt och gott arbetsliv.

Västmanlands län är organiserad i tre samordningsförbund:

- Norra Västmanlands samordningsförbund
- Samordningsförbundet Västerås
- Samordningsförbundet Västra Mälardalen

4 Organisation

4.1 Tjänstepersonorganisation

Från den 1 jan 2020 organiseras Region Västmanlands arbete med regional utveckling i en egen regional utvecklingsförvaltning.

Regionala utvecklingsförvaltningen

Regionutvecklingsdirektören rapporterar direkt till regiondirektören och är ansvarig för kärnprocessen regional utveckling inom Region Västmanland. Ansvaret för arbetet med det regionala tillväxtarbetet och den regionala utvecklingsstrategin vilar på förvaltningen för regional utveckling. Tillsammans med de uppdrag som formuleras i aktuell regionplan ger detta förutsättningarna för regionala utvecklingsförvaltningens grunduppdrag.

4.1.1 Ledningsstaben

Ledningsstaben på regionala utvecklingsförvaltningen har uppdraget att vara en strategisk resurs för såväl direktören för den regionala utvecklingsförvaltningen som för förvaltningens olika verksamheter. Verksamheten hanterar ett flertal viktiga externa och interna processer och kontakter med för Region Västmanland viktiga myndigheter. Förvaltningens EU-arbete utgör ett sådant viktigt område där Region Västmanlands arbete med EU-relaterade frågor tar sin utgångspunkt ur flera perspektiv. EU stödjer utvecklingen i Europas regioner genom strukturfonder, territoriella program, ram- och sektorsprogram och dessa ger möjligheter till utveckling och tillväxtarbete för Region Västmanlands verksamheter.

Verksamheten svarar för analyskompetens som riktar sig till Region Västmanland i stort, förvaltningens olika verksamheter och till länets kommuner. Verksamheten arbetar för ett tvärsektoriellt perspektiv på regionala utvecklingsfrågor och har det övergripande ansvaret för arbetet med den regionala utvecklingsstrategin. Omvärldsbevakning bedrivs där länets utveckling analyseras och förvaltningens verksamheter får stöd i analysfrågor. Tillsammans med länets kommuner drivs även ett analysnätverk med syfte att genom kunskapsutbyte stärka den gemensamma analysförmågan. Det sker även en uppföljning av hela förvaltningens verksamhet utifrån budget och planerade aktiviteter. Uppföljningsarbetet utgår ifrån gällande regionplan och förvaltningsplan men även utifrån länets regionala utvecklingsstrategi samt regeringens villkorsbeslut. Ledningsstaben bedriver systemförvaltningsarbete genom att leda, styra och koordinera aktiviteter och funktioner inom objektet Regional utveckling.

Ledningsstaben bedriver även verksamhetsutvecklingsarbete. Det kommer att ske ett fortsatt arbete med att utveckla samverkansformer med Region Västmanlands förvaltningar och bolag för att integrera den regionala utvecklingsstrategin i verksamheterna och de interna styrsystemen.

Ledningsstaben svarar för en kommunikationsresurs som stöttar förvaltningens verksamheter. Syftet är att utveckla Region Västmanlands interna och externa kommunikationskanaler för att stärka bilden av Region Västmanland som en motor i utvecklingen av ett välmående, tillgängligt och nyskapande Västmanland. I detta arbete sker utveckling av regionala utvecklingsförvaltningen webbplats – Utveckla Västmanland - och den presentation och uppföljning som finns av länets regionala utvecklingsstrategi.

4.1.2 Hållbarhet

Region Västmanland arbetar tvärsektoriellt för en hållbar utveckling inom områdena social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, dvs en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Frågorna är odelbara och behöver integreras med verksamhetsidé och kärnverksamhet.

Verksamheten hållbarhet skapar förutsättningar för hållbar utveckling inom Region Västmanland och länet samt erbjuder strategiskt stöd till Regionens Västmanlands samtliga förvaltningar. Inom miljö och klimatområdet är regionens prioriterade och målsatta områden enligt Miljöprogrammet 2018–2022 energi, transporter, cirkulära materialflöden, läkemedel samt minskad klimatpåverkan från regionens kapitalförvaltning. När det gäller social hållbarhet stöttar verksamhet hållbarhet inom områdena jämställdhet, HBTQ, våld, mångfald, barns rättigheter, nationella minoriteter, delaktighet för personer med funktionsnedsättning och integration. Verksamheten hållbarhet tog under 2019 fram Region Västmanlands hållbarhetsstrategi 2020–2030, utifrån de globala målen i Agenda 2030. Strategin utgår från de globala mål som är centrala för Region Västmanlands kärnuppdrag inom hälso- och sjukvård, samt regional utveckling. Strategin anger riktningen för Region Västmanlands hållbarhetsarbete och organisationens bidrag till de globala målen.

Under 2021–2022 ansvarar verksamhet hållbarhet för att ta fram och implementera Region Västmanlands hållbarhetsprogram, med tillhörande hållbarhetsredovisning för åren 2023–2030.

4.1.3 Tärna folkhögskola

Region Västmanland är huvudman för Tärna folkhögskola. Folkbildning är en viktig del i samhällsutvecklingen eftersom den möjliggör för alla medborgare att öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.

Region Västmanlands arbete med folkbildning ger många invånare med icke avslutade eller påbörjade gymnasiestudier en förnyad chans till studier och i förlängningen arbete. Folkhögskolornas unika pedagogik lämpar sig särskilt bra för vuxenutbildning och ger möjlighet att få grundläggande behörighet samt skaffa sig en yrkesutbildning.

Regeringens mål med folkbildningen:

”Folkbildningen ska ge alla en möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.”

Statens syfte med folkbildningen är att:

- stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin,
- bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald av människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang, att delta i samhällsutvecklingen,
- bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället och
- bidra till att bredda intresset för och delaktigheten i kulturlivet.

Verksamheten består av långa och korta kurser samt uppdragsutbildningar inom skolans profiler, friskvård, informations- och kommunikationsteknik (IKT), film/skådespeleri och skrivande. De långa kurserna består av allmän kurs, profilkurser samt yrkesutbildningar. Allmän kurs är en behörighetsgivande kurs till högre studier. På profilkurserna kan man utveckla ett intresse och senare studera vidare till ett yrke inom ämnesområdet. Vissa profilkurser kan vara en yrkesutbildning. Tärna erbjuder även konferensverksamhet för verksamheter inom regioner, kommuner, organisationer samt ideella föreningar.

Man kan följa Tärna Folkhögskola via sociala medier som Facebook och Instagram samt hemsidan: www.tarna.fhsk.se

Förutom att Region Västmanland är huvudman för Tärna folkhögskola lämnar regionen även bidrag till andra folkhögskolor där Västmanlänningar studerar.

4.1.4 Kultur och ideell sektor

Kultur och ideell sektor är en verksamhet inom förvaltningen som består av tre enheter. Västmanlands läns museum, kulturutveckling samt kulturservice.

Västmanlands läns museum bedriver en bred verksamhet inom pedagogik, utställningar, offentliga program, kulturmiljövård arkiv, bibliotek och i museets föremåsmagasin. På Karlsgatan 2 finns läns museets lokaler för basutställningar, tillfälliga utställningar samt arkiv och bibliotek i tillgängliga lokaler. I Västra fabriken i Hallstahammar ligger WestmannaArvet med museets föremåsmagasin och fotonegativarkiv, vård- och registreringslokaler.

Västmanlands läns museum arbetar enligt museilagen från 2017 och ska därför säkerställa att museets verksamheter är tillgängliga för allmänheten. Museet ska också verka för att uppfylla museilagen genom att förvärva, bevara, undersöka, förmedla och ställa ut materiell och immateriell vittnesbörd om människan och människans omvärld. Museet ska främja kunskap, kulturopplevelser och fri åsiktsbildning. Västmanlands läns museum ska utifrån sitt kunskapsområde, kulturhistoria, bidra till samhället och främja en hållbar samhällsutveckling. Läns museets omfattande samlingar utgör utgångspunkten för verksamheten och är ett värdefullt kulturellt kapital som tillhör alla som bor i länet och aktivt förvalta samlingarna. Enligt lagen ska också Region Västmanland ska säkerställa att Västmanlands läns museum har ett bestämmande inflytande över verksamhetens innehåll. Utställningar och annan publik verksamhet vid museet ska bedrivas utifrån perspektivet att verksamheten är kunskapsbaserad och värnar om allsidighet och öppenhet. Västmanlands läns museum ska verka för att skapa förutsättningar för att bidra till forskning och annan kunskapsuppbyggnad och ha hög kompetens inom sitt område.

Kulturmiljöarbetet inom läns museet bedrivs i bred samverkan med länsstyrelsen, länets kommuner, civilsamhället och enskilda fastighetsägare. De nationella målen för kulturmiljöarbetet utgör utgångspunkt för läns museets arbete inom kulturmiljöområdet. Kulturmiljövården ska arbeta med museets mål i den antagna kulturarvstrategin och visionen för kulturarvsarbetet i Västmanland: *Kulturarv för alla*. Kulturmiljövården främjar särskilt inom perioden arbetet för ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas samt metoder för människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön.

Läns museet delar lokalerna på Karlsgatan 2 med bland annat Västerås konstmuseum. Därigenom uppstår naturliga samarbeten mellan museerna som stärker möjligheten att uppfylla den gemensamma visionen om att Karlsgatan 2 ska vara en levande mötesplats för kulturarv, konst och kultur, attraktiv och tillgänglig för alla.

Som en av stiftarna verkar läns museet för att främja samarbetet mellan kommuner, föreningar, ideell verksamhet och professionella inom Ekomuseum Bergslagen.

Kulturen

Kulturutveckling arbetar strategiskt med regional utveckling inom områdena bibliotek, läsfrämjande och litteratur, film, bild och form och barn- och ungdokumentation, arrangörsutveckling och föreningsliv, Konsten i vården samt Taltidningen.

Kulturservice skapar förutsättningar för och stödjer Kultur och ideell sektor och verksamheterna på Karlsgatan 2 och Westmanna Arvet i Hallstahammar. Kulturservice underlättar därigenom tillgängligheten för invånarna i Västmanland att

ta del av ett rikt kulturliv. Enheten har ett övergripande ansvar för administration, kommunikation, museiteknik, fastighets- och säkerhetsfrågor och vaktmästeri.

Kultur och ideell sektor har det övergripande ansvaret för regional kulturverksamhet och Region Västmanland ingår i Kultursamverkansmodellen.

Kultursamverkansmodellen är en nationell reform som ger regionerna ett större inflytande över den statligt finansierade regionala kulturen. Modellen bygger på dialog och samspel mellan den nationella, regionala och lokala nivån. En förutsättning för modellen är att regionerna tar fram regionala kulturplaner.

Genom de regionala kulturinstitutionerna Västmanlands läns museum, Västmanlandsmusiken, Västmanlands teater, Arkiv Västmanland samt Västmanlands läns hemslöjdsförbund medverkar Region Västmanland till att ge invånarna tillgång till kulturupplevelser av hög kvalitet. Länets regionala kulturutvecklare och konsulenter har en viktig roll i genomförandet av länets kulturplan.

Andra delar av kulturverksamheten handlar om utvecklingsarbete och fördelning av stöd till regionala föreningar, kulturaktörer och kulturprojekt.

Kultur och ideell sektor stödjer politiken i samverkansgruppen Kultur och Idrott och ansvarar för en rad olika nätverk inom kulturområdet där kommuner, institutioner och andra aktörer ingår

Regionen Västmanland har en flerårig överenskommelse med Västmanlands länsbildningsförbund som är ett regionalt samarbetsorgan för folkbildningen i Västmanland. Medlemmar är tio studieförbund, SISU Idrottsutbildarna och fyra folkhögskolor.

4.1.5 Näringsliv och kompetensförsörjning

Verksamheten näringsliv och kompetensförsörjning arbetar för utveckling av länets näringsliv, där länets turismutveckling ingår liksom kompetensförsörjningsfrågor. Arbetet bedrivs i bred samverkan med länets kommuner, regionala och nationella myndigheter, företagsfrämjande organisationer och andra nätverk, främst i länet men också inom Östra Mellansverige.

Verksamheten ansvarar för att ta fram och genomföra länets handlingsplan för näringslivsutveckling, Affärsplan Västmanland, och länets handlingsplan för kompetensförsörjning. Båda förnyades under 2021 och utgår från den nya regionala utvecklingsstrategin. Näringsliv och kompetensförsörjning utvecklar regionala och nationella samverkansstrukturer med näringslivsfrämjande aktörer och aktörer inom kompetensutveckling.

Under 2021 inleddes också en ny programperiod inom Europeiska unionen. De regionala handlingsplanerna och Europeiska programmen är strategiskt viktiga för utvecklingen av verksamheten under kommande år.

Fokus för verksamheten är främst på att stärka företagens innovationsförmåga, främja en entreprenöriell utveckling och mångfald, ökad internationalisering,

positionera och utveckla regionens smarta specialisering samt arbeta för en god matchning på arbetsmarknaden.

Verksamheten näringsliv och kompetensförsörjning bedriver även ett ansvarsfullt arbete och agerande i verksamheter som Region Västmanland har ägande eller styrelseplatser i, till exempel Almi Företagspartner, Västerås Science Park, Robotdalen och Automation Region. Verksamheten genomför kommunikationsinsatser för att sprida kunskap om finansiella stöd som företag kan söka och olika projektsatsningar. Region Västmanland ansvarar också för den regionala sidan på verksamt.se.

4.1.6 Folkhälsa

Verksamheten folkhälsa har ett länsövergripande och tvärsektoriellt uppdrag att arbeta strategiskt, kunskapsbaserat och analytiskt med ett långsiktigt och brett folkhälsoarbete. Vi arbetar främst ut mot länets kommuner samt inom regionens egna verksamheter. Arbetet fokuseras på de livs- och välfärdsområden där ojämlikhet i individens villkor och möjligheter är särskilt avgörande för uppkomsten av ojämlikhet i hälsa. Genom folkhälsoperspektivet görs den sociala dimensionen av hållbar utveckling mer begriplig och mätbar.

Verksamheten folkhälsa följer och analyserar hur befolkningens livsvillkor och hälsa ser ut, fördelas mellan grupper och utvecklas över tid. Verksamheten sammanställer och utvecklar kunskap såväl som identifierar effektiva insatser samt stödjer och samverkar med andra för att skapa kraft och effekt i uppdrag. Komplexa samhällsutmaningar kräver komplexa lösningar och samverkan och samarbete med länets kommuner är en förutsättning för att kunna möta de utmaningar länet står inför. Verksamheten initierar och bidrar till länsgemensamma utvecklingsprocesser och utvecklar regionens egen hälsoinriktning. Folkhälsa arbetar med policyarbete, policyutveckling och att integrera hälsans bestämningsfaktorer i relevanta lokala och regionala utvecklingsfrågor och planerings- och beslutsprocesser samt strukturer. Det är så verksamheten bidrar till målen om en god och jämlik hälsa och ett välmående Västmanland och på sikt ett livskraftigt Västmanland som är hållbart.

För att nå målen arbetar verksamheten med de livsområden¹ som ses som särskilt avgörande för uppkomsten av ojämlikhet i hälsa:

1. Det tidiga livets villkor
2. Kunskaper, kompetenser och utbildning
3. Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö
4. Inkomster och försörjningsmöjligheter
5. Boende och närmiljö
6. Levnadsvanor
7. Kontroll, inflytande och delaktighet
8. En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård

¹ De listade livsområdena utgör målområdena i den nationella folkhälsopolitiken.

4.1.7 Velfärd

Verksamheten välfärd arbetar med regionala utvecklingsfrågor för områdena hälso- och sjukvård, socialtjänst, skola och elevhälsans medicinska insats. Den övergripande målsättningen är att främja att invånarna i Västmanland har jämlika och jämställda villkor inom vård, skola och omsorg och att de upplever Västmanland som ett attraktivt län att leva och bo i. Arbetet bedrivs utifrån regionens och de tio kommunernas samlade prioriteringar av vilka frågor som bedöms ha störst värde av ett gemensamt utvecklingsarbete. Verksamheten välfärd ansvarar för den regionala samverkans- och stödstrukturen i länet. En struktur som ska främja samverkan mellan nationell, regional och lokal nivå. Verksamheten riktar sig främst till den politiska nivån och chefsnivåerna och finansieras av Region Västmanland och de tio kommunerna.

4.1.8 Samhällsutveckling

En väl utbyggd transport- och digital infrastruktur är förutsättningar för en hållbar utveckling där digitaliseringens möjligheter kan tas till vara och där effektiva transportmöjligheter finns. En god samhällsplanering är också en viktig faktor för att skapa en stark utveckling i hela Västmanlands län.

Verksamheten samhällsutveckling arbetar för dessa perspektiv via flera olika uppdrag. Verksamheten ansvarar för att ta fram en länsplan för regional transportinfrastruktur och för att samordna infrastrukturfrågor i länet, uppdragen regional bredbandskoordinator och regional digitaliseringskoordinator. Verksamheten utvecklar även ett gemensamt arbete kring samhällsplanering inom Västmanlands län.

Länsplanen för regional transportinfrastruktur ska bidra till de transportpolitiska målen och ge förutsättningar för både gods- och persontrafik i hela länet. De transportpolitiska målen innebär att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktig hållbar transportförsörjning, skapa grundläggande tillgänglighet, bidra till ett jämställt transportsystem, höja trafiksäkerheten samt bidra till miljökvalitetsmålen. Arbetet är också starkt knutet till den regionala utvecklingsstrategins målområde, Ett tillgängligt Västmanland. En ny länstransportplan 2022–2033 förväntas fastställas i mitten av 2022. Länsplanens investeringar innebär stora satsningar för att utveckla det hållbara resandet i länet såsom cykelinfrastruktur tillsammans med utvecklingen av infrastrukturen för kollektivtrafiken. För genomförandet av länstransportplanen upprättas en genomförandeplan som revideras årligen tillsammans med kommunerna och Trafikverket. Den omfattar åtgärder gällande den statliga infrastrukturen samt åtgärder som är aktuella för statlig medfinansiering. Det sker också ett stort arbete kring andra utvecklingsfrågor inom infrastrukturområdet såsom förbättrad tillgänglighet mellan Oslo och Stockholm och storregionala frågor kring persontrafik, gods och sjöfart.

Det övergripande målet med digital infrastruktur är att främja utbyggnad av bredband och ge förutsättningar för en ökad digitalisering som skapar nytta för invånare och företagare. Region Västmanland har en viktig roll i samverkan och dialog med kommuner, marknadsaktörer, föreningar, andra regioner, myndigheter och

andra organisationer som har betydelse för bredbandsutbyggnaden och den digitala omställningen i länet.

Verksamheten samhällsutveckling arbetar tillsammans med övriga verksamheter inom förvaltningen med att säkerställa att perspektiv kring digitalisering integreras i det regionala tillväxtarbetet samt att identifiera förbättringsområden inom digitalisering. Det är till exempel att verka för att digitalisering och digital infrastruktur blir ett tydligare perspektiv i regionala analyser, kunskapsinsatser, utredningar, remisser och projekt. Samverkan sker med länets kommuner och med andra regioner kring erfarenhetsutbyte, spridande av goda exempel i frågor om digitalisering och utbyggnad av digital infrastruktur.

4.2 Budget

Verksamheten finansieras genom medel direkt från Region Västmanland, så kallad. regionersättning, kommunala medel, statliga medel och andra externa projektmedel. En stor del är statliga medel (ca 60 mkr) från till exempel Kulturrådet, Migrationsverket och Folkbildningsrådet. Kommunerna i regionen finansierar verksamheten med ca 12 mkr, vilket ingår i regionersättningen som fördelats ut på förvaltningens verksamheter, enligt tidigare inriktningsbeslut.

I regionersättning för ledningsstab ingår regionala utvecklingsmedel, 12,6 mkr, som fördelar sig dels på driftbidrag/medlemsavgifter och på projektbidrag. Fördelningen utgår från det regionala utvecklingsansvaret och de uppgifter som regionen har. Utgångspunkten är mervärde av tillgängliga resurser i syfte att skapa bästa möjliga framtid för dem som bor och verkar i länet. Medlen beviljas årligen av regionstyrelsen. För 2022 har förvaltningen beviljats extra anslag för arbete med regional utveckling inom områdena analys, kompetensförsörjning, elkraftförsörjning.

		Kultur och folkbildningsnämnden							
tkr	Ledningsstab	Näringsliv	Kultur och ideell sektor	Tärna Folkhögskola	Hållbarhet	Samhälls-utveckling	Välfärd	Folkhälsa	Summa
	2022	2022	2022	2022	2022	2022	2022	2022	2022
Intäkter									
Regionersättning, allmän	21 594*	9 297	76 403	15 272	15 001	2 414	4 798	11 042	155 821
Regionersättning, RS anslag	7 000	0	2 400	0	2 000	3 000	0	0	14 400
Statliga medel	0	0	34 564	10 484	14 600	0	0	0	59 648
Projektmedel	0	5 695	0	0	2 650	1 857	0	1 827	12 029
Övriga intäkter	2 434	3 184	8 477	5 342	2 006	0	2 862	723	25 028
Personalkostnader	-9 127	-14 029	-27 132	-14 578	-12 340	-3 751	-6 947	-10 667	-98 571
Fasta kostnader	-1 172	-1 820	-13 629	-5 313	-1 259	-318	-649	-1 284	-25 444
Verksamhetskostnader	-20 628	-2 312	-81 083	-11 207	-22 658	-3 245	-64	-1 714	-142 911
Summa	101	15	0	0	0	-43	0	-73	0
	*Varav regionala utvecklingsmedel 14 648 tkr			**Varav Mobilitetsstöd 5 023 tkr					

5 Uppföljning och utvärdering

Ansvar för den regionala utvecklingsstrategin 2030 och uppföljningen av den regionala utvecklingsarbetet ligger på regionala utvecklingsförvaltningen samtidigt som huvuddelen av det konkreta arbetet inom strategins områden sker inom regionens övriga verksamhetsområden, dess nätverk och forum samt länets kommuner. Uppföljning av insatser, projekt och andra aktiviteter kommer att ske kontinuerligt och återförs in i ett öppet uppföljningssystem som ger en samlad bild av regionens aktörers utvecklingsarbete.

Internationellt

Enligt förordning har vi uppdraget att följa upp, utvärdera och årligen redovisa resultaten av det regionala tillväxtarbetet till regeringen. Arbetet med analyser, uppföljning och utvärdering ska enligt förordningen ske löpande, systematiskt och långsiktigt. I arbetet ska den uppföljning och utvärdering som genomförs inom EU:s struktur- och investeringsfonder tas till vara om den har betydelse för länet.

Nationellt

Trenden under senare år, inom nationell regional tillväxtpolitik och EU:s sammanhållningspolitik, visar ett ökat behov av strukturer för systematiskt lärande på regional nivå. Resultatfokus och tydlighet kring hur aktiviteter leder till uppsatta mål efterfrågas allt mer i regleringsbrev, villkorsbeslut, regeringsuppdrag och insatser finansierade av exempelvis EU:s struktur- och investeringsfonder.

Regionalt

Ett uppföljningssystem som fångar genomförande och resultat av insatser inom den regionala tillväxtpolitiken måste beakta att området är komplext och påverkas av många aktörer på flera administrativa nivåer. Flernivåperspektivet är en viktig och närvarande del av svensk regional tillväxtpolitik och EU:s sammanhållningspolitik. Men denna flernivåstyrning skapar samtidigt utmaningar för uppföljning av och lärande från regionala insatser.

Uppföljnings- och lärandeplan, regionala utvecklingsstrategin 2030

I samband med att Region Västmanland tog fram en ny regional utvecklingsstrategi har samtidigt ett uppföljnings- och lärandesystem tagits fram, i syfte att systematiskt kunna följa upp, utvärdera, reflektera och ompröva insatser såväl i arbetet med regional utveckling som Region Västmanlands egen roll i det arbetet. I uppföljnings- och lärandesystemet ingår aktivitetsplan, lärandeplan, externt webbaserat uppföljningssystem och en kommunikationsplan. Lärandeplanen och aktivitetsplanen innehåller vilka data som ska samlas in, vilka utvärderingar som ska göras samt vilka underlag som ska tas fram. Baserat på detta så återförs kunskaperna och lärandet i regionen utifrån lärandeplanens förändringslogik. Kommunikationsplanen beskriver vilka målgrupper resultat och analys ska återföras till och när.

www.regionvastmanland.se/livskraftigtvastmanland

Det regionala utvecklingsansvaret

Redovisning och återslaggning av verksamheten sker på många olika sätt. Internt, som ett led i förvaltningens verksamhetsutveckling, sker redovisning genom såväl delårsrapporter som årsredovisning till regionstyrelsen. Förvaltningens arbete kommer även årligen utvärderas och rapporteras till strategisk regional beredning och till regeringen utifrån vårt regionala tillväxtansvar.

6 Avslutade aktiviteter 2021

*Sammanställning av avslutade aktiviteter:**Målområde välmående:*

- Omställningen till en Nära vård fortsätter under 2021.
- Initiera framtagande av länsgemensamma målindikatorer för demensvård.
- Kartlägga faktorer för hälsofrämjande boende, närmiljö och fritid.
- Kartläggning av fallförebyggande arbete.
- Utvärdera och identifiera behov av systematisk uppföljning i socialtjänstens verksamheter.
- Framtagande av en ny samverkansöverenskommelse barn och unga.
- Skapa en Regional samling för föräldraskapsstöd.
- Starta upp arbetet med Hälsofrämjande skola och skolutveckling.
- Införa överrapporteringsrutiner mellan barnhälsovården och elevhälsans medicinska insats.
- Utveckla webbsida Elevhälsa.
- Förbättrad SIP- Samordnad Individuell Plan, för personer med psykisk ohälsa.

Målområde tillgängligt:

- Hantera genomförandeplan regional transportinfrastruktur.
- Skapa samverkan kring digitaliseringens möjligheter och digital infrastruktur i Västmanlands län.
- Utveckla kulturmiljövårdsarbetet i länet.
- Framtagande av ett Idrottspolitiskt program.

Målområde Nyskapande:

- Kartlägga företag på landsbygden och dess behov och förutsättningar kring digitalisering
- Identifiera faktorer med betydelse för hälsan kopplat till ett hälsofrämjande och inkluderande arbetsliv.